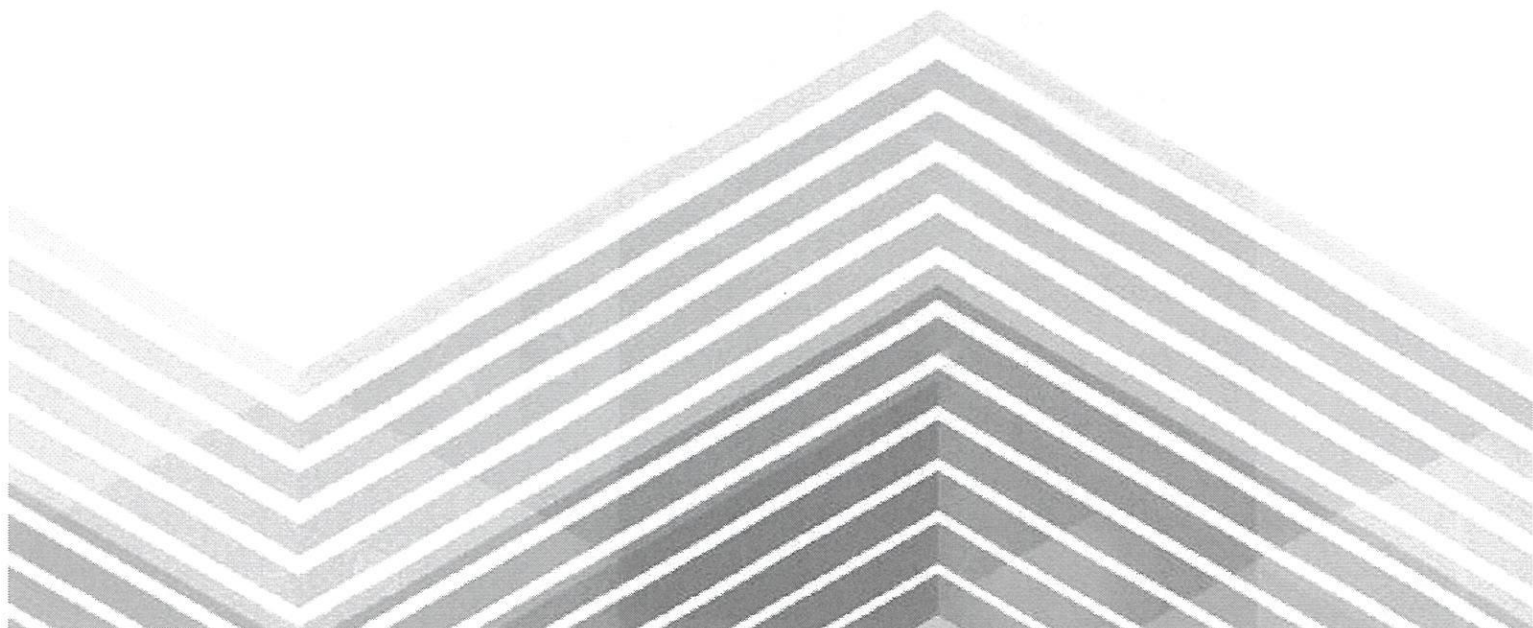

Agencija za nadzor osiguranja - Crna Gora
Insurance Supervision Agency - Montenegro

IZVJEŠTAJ O RADU
AGENCIJE ZA NADZOR
OSIGURANJA
U 2023. GODINI

Sadržaj

1. UVOD	3
2. NADZORNE AKTIVNOSTI	4
2.1. Posredni nadzor	4
2.2. Neposredni nadzor	6
2.3. Nadzorne aktivnosti u saradnji sa drugim nacionalnim nadzornim tijelima	8
2.4. Smjernice o kriterijumima za isplatu dividende društvima za osiguranje	8
3. DRUGA KVANTITATIVNA STUDIJA UTICAJA ZAHTJEVA DIREKTIVE SOLVENTNOST II NA OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA (QIS 2)	9
4. IZVJEŠTAVANJE O TRŽIŠTU OSIGURANJA	11
5. NORMATIVNE AKTIVNOSTI	13
6. RJEŠAVANJE PO PRIGOVORIMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA	16
7. PREKRŠAJNI POSTUPCI	17
8. LICENCIRANJE	18
9. ORGANIZACIJA OBUKE I STRUČNOG ISPITA ZA AKTUARE I ZASTUPNIKE I POSREDNIKU U OSIGURANJU	19
9.1. Organizacija obuke i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara	19
9.2. Organizacija polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju	20
10. SARADNJA NA UNUTRAŠNJEM I MEĐUNARODNOM PLANU	22
10.1. Saradnja na unutrašnjem planu	22
10.2. Saradnja na međunarodnom planu	23
11. UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I INFRASTRUKTURNA UNAPREĐENJA	25
12. USKLAĐIVANJE SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA	26
13. AKTIVNOSTI NA RAZVOJU FINANSIJSKE EDUKACIJE	27
14. ZAKLJUČNE NAPOMENE	31

1. UVOD

Agencija za nadzor osiguranja je tokom 2023. godine sprovela značajan broj aktivnosti koje su za cilj imale obezbjeđenje stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja, vodeći pri tom računa o zaštiti interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja.

Tokom izvještajnog perioda, Savjet Agencije je održao **22 sjednice**, od čega 3 sjednice elektronskim putem (u skladu sa Poslovníkom o radu), kao i iz razloga hitnosti za usvajanje određenih materijala.

Aktivnosti Agencije u 2023. godini bile su definisane Operativnim planom rada, ali su u određenoj mjeri bile prilagođavane tekućim okolnostima. Aktivnosti Agencije su u izvještajnom periodu naročito bile usmjerene ka:

- **Proaktivnoj komunikaciji sa sektorom osiguranja**, u cilju razmjene stručnih mišljenja, pravovremenog uočavanja trendova i donošenja usaglašenih mjera i akata radi obezbjeđivanja stabilnosti tržišta i razvoja djelatnosti osiguranja;
- **Ispunjavanju definisanog plana nadzora nad poslovanjem subjekata nadzora**, kroz planirane, ali i vanredne neposredne kontrole subjekata nadzora;
- **Pripremi predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju i predloga novog Zakona o osiguranju u potpunosti usaglašenog s pravnom tekovinom EU**;
- **Izradi novih i izmjenama i dopunama postojećih podzakonskih akata** na osnovu Zakona o osiguranju i u skladu sa strateškom orijentacijom Agencije ka postepenom usklađivanju crnogorske regulative osiguranja sa zahtjevima EU regulative u oblasti osiguranja;
- **Optimizaciji unutrašnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta**;
- **Ažurnom i proaktivnom postupanju po prigovorima osiguranika i trećih oštećenih lica** na rad društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora;
- **Završetku druge kvantitativne studije uticaja (QIS 2) Direktive Solventnost II** na poslovanje crnogorskih osiguravača;
- **Definisanju strukture i organizacije pripremnih aktivnosti sa tržišnim učesnicima za početak primjene međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja MSFI 17 – Ugovori o osiguranju** od 1. januara 2026. godine;
- **Finansijskoj edukaciji o djelatnosti osiguranja**;

- **Organizaciji obuke i polaganju stručnog ispita za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara**, na osnovu Pravilnika o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara;
- **Organizaciji značajno većeg broja stručnih ispita za zastupnike i posrednike u osiguranju** u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore.

Ovaj Izvještaj utvrđen je na 405. sjednici Savjeta Agencije, održanoj 22. aprila 2024. godine.

2. NADZORNE AKTIVNOSTI

U skladu sa povjerenim nadležnostima, Agencija je tokom 2023. godine sprovodila kontinuirani nadzor nad obavljanjem djelatnosti osiguranja, sa ciljem zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, te obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja. Nadzorne aktivnosti su obuhvatile posredni i neposredni nadzor nad poslovanjem subjekata na crnogorskom tržištu osiguranja.

2.1. Posredni nadzor

Posredni nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja Agencija vrši obradom, praćenjem i analizom finansijskih i drugih izvještaja, poslovne dokumentacije i ostalih podataka i evidencija koje ti subjekti dostavljaju Agenciji u skladu sa zakonom odnosno drugim propisima ili na zahtjev Agencije.

U okviru aktivnosti posrednog nadzora, Agencija je u 2023. godini redovno, na kvartalnom i godišnjem nivou, analizirala ključne pokazatelje poslovanja subjekata nadzora kroz postupke redovne posredne kontrole.

Agencija je u izvještajnom periodu izvršila **5 (pet) redovnih posrednih kontrola** poslovanja društava za osiguranje i Udruženja - Nacionalni biro osiguravača (u daljem tekstu: Nacionalni biro), od čega 4 (četiri) redovne kvartalne posredne kontrole i 1 (jednu) redovnu godišnju posrednu kontrolu. Redovne posredne kontrole su sprovedene na osnovu izvještaja i podataka koje su osiguravači i Nacionalni biro dostavili Agenciji tokom 2023. godine, na kvartalnom i godišnjem nivou.

Redovne kvartalne posredne kontrole koje je Agencija sprovela u 2023. godini su obuhvatile kontrolu poslovanja društava za osiguranje i Nacionalnog biroa u četvrtom kvartalu 2022. godine, te prvom, drugom i trećem kvartalu 2023. godine, o čemu su sačinjeni zapisnici. Redovnim kvartalnim posrednim kontrolama su obuhvaćeni ključni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje, naročito u dijelu: vlasničke i upravljačke strukture, solventnosti i kapitalne adekvatnosti, likvidnosti, tehničkih rezervi, deponovanja i ulaganja bruto tehničkih rezervi, produkcije, reosiguranja i finansijske ravnoteže,

rezultata poslovanja, ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, izvještaja interne revizije i aktuarskih procjena. Redovnim kvartalnim posrednim kontrolama su, takođe, obuhvaćeni i ključni pokazatelji poslovanja Nacionalnog biroa, naročito u dijelu poslovanja Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva.

Agencija je u izvještajnom periodu sprovela i redovnu godišnju posrednu kontrolu poslovanja društava za osiguranje i Nacionalnog biroa u 2022. godini o čemu je sačinjen zapisnik. Godišnjom posrednom kontrolom obuhvaćeni su ključni pokazatelji poslovanja društava za osiguranje, naročito u dijelu: vlasničke i upravljačke strukture, solventnosti i kapitalne adekvatnosti, likvidnosti, tehničkih rezervi, deponovanja i ulaganja bruto tehničkih rezervi, produkcije, adekvatnosti trošenja premije i operativne profitabilnosti, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultata poslovanja, ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, rizika u poslovanju društava za osiguranje, sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, izvještaja interne revizije i aktuarskih procjena. Predmet redovne godišnje posredne kontrole je, takođe, bilo i poslovanje Nacionalnog biroa u 2022. godini, u dijelu rezultata njegovog poslovanja, rezultata poslovanja Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva.

U postupku redovne godišnje posredne kontrole poslovanja osiguravača i Nacionalnog biroa u 2022. godini, kod jednog društva za životno osiguranje utvrđeno je da interni revizor nije izvršio reviziju za 2022. godinu u skladu sa Smjernicama o analizi rizika pranja novca i finansiranja terorizma u osiguranju, a na način i u roku propisanim predmetnim Smjernicama, odnosno Pravilnikom o sadržaju izvještaja i drugih obavještenja i podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja. Stoga je Agencija donijela rješenje o izricanju mjere nadzora, po kojem je ovo društvo postupilo u propisanom roku.

Nakon što je u 2022. godini konstatovan značajan pad tržišne vrijednosti državnih obveznica Crne Gore, 2023. godinu je obilježio njihov cjenovni opravak odnosno rast tržišne vrijednosti istih. Polazeći od činjenice da je riječ o najdominantnijem obliku imovine u koji su crnogorski osiguravači uložili sredstva tehničkih rezervi, Agencija je, i u 2023. godini, u posrednom nadzoru sa posebnom pažnjom pratila i analizirala uticaj promjene cijene ovih obveznica na poslovanje osiguravača i na obezbjeđenje zakonskih uslova za pokriće tehničkih rezervi.

U izvještajnom periodu Agencija je organizovala redovne sastanke sa društvima za osiguranje i Nacionalnim biroom, na kojima su se razmatrali pokazatelji i trendovi na crnogorskom tržištu osiguranja i druge teme od značaja za aktuelni trenutak tržišta osiguranja, kao što su pripremne aktivnosti sektora osiguranja za primjenu zahtjevnog međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja MSFI 17 počev od 01. januara 2026. godine, rezultati istraživanja Agencije na temu stanja sajber bezbjednosti u društvima za osiguranje i dr.

Sprovedena je prva faza aktivnosti automatizacije obrazaca redovnih posrednih kontrola, kako je prethodno i planirano. U ovoj fazi su osmišljeni i izrađeni novi obrasci posrednih kontrola i sprovedeno je „mapiranje“, odnosno povezivanje svih pokazatelja posrednih

kontrola iz novih obrazaca sa obrascima izvještavanja društava za osiguranje, nakon čega su pružaocu usluga, kompaniji Compliance Risk Technology LLC, dostavljeni obrasci na dalje postupanje, odnosno na tehničku implementaciju. Testiranje novih obrazaca i početak upotrebe obrazaca je planiran za 2024 godinu.

U izvještajnom periodu je uzeto učešće u procjeni nivoa usklađenosti sa dijelom međunarodnih standarda osiguranja (eng. Insurance Core Principles). U tom cilju je popunjen obiman upitnik sa 65 složenih pitanja o primjeni Standarda 16 – Upravljanje rizicima za potrebe solventnosti. Popunjeni Upitnik je dostavljen Međunarodnom udruženju supervizora osiguranja (eng. IAIS) na osnovu kojeg će ta institucija dostaviti Agenciji izvještaj o usklađenosti sa ovim međunarodnim standardom.

2.2. Neposredni nadzor

Neposredni nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja Agencija vrši putem neposrednih kontrola, u prostorijama subjekata nadzora, uvidom u poslovne knjige i akte, dokumentaciju i podatke koji se odnose na poslovanje i informacioni sistem, kao i na osnovu komunikacije sa zaposlenima, organima subjekata nadzora i drugim licima koja su odgovorna za područja poslovanja koja su predmet kontrole.

Neposredni nadzor Agencije je, u izvještajnom periodu, obuhvatio ukupno **11 (jedanaest) postupaka neposrednih kontrola**, od čega:

- **5 (pet) postupaka planiranih ciljnih neposrednih kontrola poslovanja subjekata nadzora** čije je sprovođenje započeto i završeno u 2023. godini;

U skladu sa Operativnim planom rada Agencije za 2023. godinu, sprovedene su 2 (dvije) planirane ciljne neposredne kontrole društava za osiguranje, 2 (dvije) planirane ciljne neposredne kontrole društava za posredovanje u osiguranju i 1 (jedna) planirana ciljna neposredna kontrola agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju. Predmeti ovih neposrednih kontrola obuhvatili su: proces preuzimanja rizika, obračun i adekvatnost tehničkih rezervi, ulaganje sredstava društva, funkcionisanje interne revizije, bezbjednosne mjere i implementaciju poslovnih procesa u IT sistemu, nadzor nad prenijetim poslovima u dijelu rješavanja šteta, reosiguranje, usklađenost obavljanja poslova posredovanja u osiguranju sa Zakonom o osiguranju i usklađenost poslovanja agencije za pružanje drugih usluga u osiguranju sa Zakonom o osiguranju. U izvještajnom periodu su sačinjeni i predmetnim subjektima nadzora dostavljeni zapisnici o izvršenim neposrednim kontrolama, koji sadrže nalaze kontrola i zaključke o utvrđenim nezakonitostima i/ili nepravilnostima u poslovanju. Onim subjektima kod kojih su utvrđene nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju, Agencija je u 2023. godini izrekla mjere nadzora.

- **1 (jedan) postupak vanredne ciljne neposredne kontrole poslovanja društva za osiguranje** čije je sprovođenje započeto u 2022. godini, a završeno u 2023. godini;

Agencija je, u drugom kvartalu 2023. godine, završila postupak vanredne ciljane neposredne kontrole jednog društva za neživotno osiguranje, koji je započela krajem decembra 2022. godine. Predmet neposredne kontrole su bili poslovni odnosi društva sa poslovnim saradnicima. U izvještajnom periodu je sačinjen i ovom društvu dostavljen zapisnik o neposrednoj kontroli, i istom su izrečene mjere nadzora.

- **5 (pet) postupaka vanrednih ciljanih neposrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje** čije je sprovođenje započeto u 2023. godini, a završeno u prvom kvartalu 2024. godine;

Agencija je, u izvještajnom periodu, započela vanredne ciljane neposredne kontrole 3 (tri) društva za neživotno osiguranje i 2 (dva) društva za životno osiguranje, koje nijesu planirane Operativnim planom rada Agencije za 2023. godinu, a čiji predmet su bili poslovni odnosi društava sa poslovnim saradnicima. U 2023. godini su za tri društva za neživotno osiguranje sačinjeni zapisnici o izvršenim neposrednim kontrolama, a početkom 2024. godine i zapisnici o neposrednim kontrolama za dva životna osiguravača. Agencija je predmetnim društvima, u prvom kvartalu 2024. godine, izrekla mjere nadzora.

Nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju subjekata nadzora, koje je Agencija utvrdila u postupcima neposrednih kontrola, su se, u najvećoj mjeri, odnosile na:

- obavljanje poslova zastupanja u osiguranju u ime i za račun osiguravača od strane lica koja nemaju dozvolu/ovlašćenje Agencije za obavljanje tih poslova;
- nepostupanje u skladu sa odredbom Zakona o osiguranju kojom je propisana obaveza osiguravača da jednom godišnje pisano obavijesti ugovarača osiguranja o stanju učešća u dobiti;
- neadekvatno upravljanje IT rizicima iz ugla najbolje prakse i standarda u ovoj oblasti;
- neadekvatne interne kontrole tačnosti i vjerodostojnosti podataka za obračun tehničkih rezervi;
- nepravilnosti u računovodstvenoj evidenciji prihoda;
- nekonzistentnost, nepotpunost i netačnost u izvještavanju Agencije;
- neizvršavanje posebnih obaveza društva za posredovanje u osiguranju u dijelu sačinjavanja pisane analize rizika radi davanja odgovarajućih preporuka za zaključivanje ugovora o osiguranju kojim će ugovornik osiguranja osvariti svoje potrebe i zahtjeve i pisanog obrazloženog predloga u pogledu izbora određenog proizvoda društva za osiguranje;
- neposjedovanje internog akta kojim je uređen način vođenja i sadržina evidencija ponuda, odnosno polisa osiguranja zaključenih uz učešće društva za posredovanje u osiguranju.

U sklopu aktivnosti neposrednog nadzora, Agencija je u 2023. godini donijela ukupno **13 (trinaest) mjera nadzora, i to 8 (osam) rješenja o izricanju mjere nadzora i 5 (pet) mjera upozorenja**, od čega je:

- društvima za osiguranje izrečeno ukupno 7 (sedam) mjera nadzora, i to 4 (četiri) rješenja o izricanju mjere nadzora i 3 (tri) mjere upozorenja, i

- društvima za posredovanje u osiguranju izrečeno ukupno 6 (šest) mjera nadzora, i to 4 (četiri) rješenja o izricanju mjere nadzora i 2 (dvije) mjere upozorenja.

U izvještajnom periodu, Agencija je kontinuirano pratila postupanje subjekata nadzora po donešenim mjerama nadzora. Subjekti nadzora su postupili po dospjelim nalogima iz izrečenih mjera nadzora.

2.3. Nadzorne aktivnosti u saradnji sa drugim nacionalnim nadzornim tijelima

Tokom 2023. godine predstavnici Agencije su učestvovali na šest sastanaka kolegijuma nadzornih tijela grupa osiguravača. U organizaciji austrijskog supervizora osiguranja FMA održani su sastanci kolegijuma nadzornih tijela Grawe grupe, VIG grupe i Uniqa grupe, dok je u organizaciji slovenačkog supervizora osiguranja AZN, organizovan sastanak kolegijuma nadzornih tijela Triglav grupe. Predmetni sastanci organizuju se najmanje jednom godišnje i predstavljaju redovne sastanke kojima prisustvuju i predstavnici krovnog supervizora EU tržišta (EIOPA), a na kojima Agencija sa drugim nacionalnim supervizorima razmjenjuje relevantne informacije i podatke o društvima za osiguranje koja pripadaju grupi osiguravača. Predmetni sastanci su, takođe, prilika da se od strane uprava osiguravajućih grupa dobiju detaljnije informacije o rezultatima i ključnim pokazateljima grupacije, te da se razgovara o temama od značaja za poslovanje te grupacije na lokalnim tržištima.

2.4. Smjernice o kriterijumima za isplatu dividende društvima za osiguranje

Društva za osiguranje su do kraja septembra 2023. godine bila dužna da Agenciju prethodno obavijeste o namjeri da isplate dividendu te da Agenciji dostave informacije i podatke tražene Smjernicama o kriterijumima za isplatu dividende društava za osiguranje, najmanje 30 dana prije donošenja odluke o isplati dividende.

Agencija je, u 2021. godini, donijela predmetne Smjernice, kojima je preventivno pozvala crnogorske osiguravače da se do daljnjeg suzdrže od isplate dividende svojim akcionarima, sve dok postoji neizvjesnost u pogledu trajanja i razvoja pandemije Covid-19 i njenih sveukupnih efekata na makroekonomska kretanja i pozvala društva na krajnji oprez u pogledu raspodjele dobiti, kako bi se očuvao njihov finansijski položaj, te da dobit iz poslovanja prioritarno usmjeravaju ka očuvanju i jačanju sopstvenog kapitala i rezervi. U slučaju postojanja namjere osiguravajućih društava da, i pored prethodno opisanih okolnosti, isplate dividendu akcionarima, ista su bila dužna obezbijediti i dokazati Agenciji ispunjenost najmanje sljedećih kriterijuma:

- 1) da su u prethodne tri godine ostvarila pozitivan neto rezultat;
- 2) da isplata dividendi akcionarima neće izazvati smanjenje pokazatelja solventnosti ispod 200%;
- 3) da isplata dividendi ne dovede u pitanje pokriće tehničkih rezervi;
- 4) da sačine trogodišnji poslovni plan koji sadrži:
 - a) podatke o:

- planiranim isplatama dividendi;
 - planiranim neto rezultatima;
 - procijenjenim iznosima kapitala;
 - procijenjenim iznosima garantnog kapitala;
 - projektovanim pokazateljima solventnosti iz tačke 2;
 - planiranim % pokrivenosti tehničkih rezervi adekvatnim oblicima imovine;
- b) bilans stanja i uspjeha za naredne tri godine (projekcija osnovnih bilansnih pozicija) i
- c) kratko obrazloženje ključnih pretpostavki na osnovu kojih je izvršena projekcija poslovanja društva za naredne tri godine, a koje su od materijalnog značaja za održavanje solventnosti društva za osiguranje u posmatranom periodu.

U 2023. godini su tri od devet društava za osiguranje isplatila dividende svojim akcionarima, prethodno obavijestivši Agenciju o namjeri isplate dividende i dostavivši dokaze o ispunjenosti kriterijuma definisanih Smjernicama.

Krajem septembra 2023. godine, imajući u vidu da je u maju 2023. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglasila kraj Covid-19 kao vanrednog stanja, Agencija je predmetne Smjernice stavila van snage, ocijenivši da je u prethodnom periodu očuvano finansijsko stanje i stabilnost crnogorskih osiguravača, odnosno da su zaštićeni interesi osiguranika i korisnika osiguranja u uslovima pandemije Covid-19, pri čemu tržište osiguranja nastavlja sa premijskim rastom.

3. DRUGA KVANTITATIVNA STUDIJA UTICAJA ZAHTJEVA DIREKTIVE SOLVENTNOST II NA OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA (QIS 2)

Agencija je, u 2023. godini, pripremila **Izveštaj o sprovedenoj drugoj studiji kvantitativnih uticaja regulative Solventnost II na poslovanje društava za osiguranje u Crnoj Gori (QIS 2)**, te na taj način finalizirala aktivnosti započete u 2022. godini u saradnji sa svim društvima za osiguranje koja posluju u Crnoj Gori. Naime, imajući u vidu kompleksnost regulatornog okvira Solventnost II koji uvodi nove zahtjeve solventnosti, metodološki značajno različite od onih u postojećem regulatornom okviru Solventnosti I, Agencija je procijenila da je, prije implementacije novog regulatornog okvira, potrebno adekvatno pripremiti crnogorsko tržište osiguranja na ovu promjenu kako bi se, u periodu do pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji, crnogorski sektor osiguranja sveobuhvatno i u potpunosti prilagodio kvantitativnim i kvalitativnim zahtjevima Solventnosti II. Stoga je Agencija, nakon prve, sprovedla i drugu kvantitativnu studiju uticaja, po ugledu na studije sprovedene u zemljama Evropske unije, sa ciljem testiranja uticaja kvantitativnih zahtjeva prvog stuba Solventnosti II na adekvatnost kapitala, tehničke rezerve, vrednovanje imovine i obaveza društava za osiguranje, prema podacima društava za osiguranje sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine, kao i

ocjene nivoa spremnosti i kapaciteta društava za osiguranje za implementaciju kvantitativnih zahtjeva Direktive Solventnost II. Za potrebu predmetne studije državne obveznice Crne Gore su tretirane kao obveznice države članice Evropske unije, odnosno kao da su rejtinga AAA.

U sprovođenju QIS 2 studije učestvovalo je svih devet društava za osiguranje, koliko ih posluje na tržištu Crne Gore, što ukazuje na svjesnost osiguravača o važnosti adekvatne pripreme za uvođenje Solventnosti II. Osiguravači su delegirali svoje predstavnike u radne timove, koji su se sastojali od predstavnika Agencije i društava za osiguranje, a koji su bili zaduženi za sljedeće kvantitativne zahtjeve iz direktive Solventnost II:

- vrednovanje imovine i obaveza (izuzev vrednovanja tehničkih rezervi) i sopstvena sredstva;
- vrednovanje tehničkih rezervi i
- obračun zahtijevanog solventnog kapitala (SCR) i minimalnog zahtijevanog kapitala (MCR).

Društva za osiguranje su se, prilikom vrednovanja imovine i obaveza, tehničkih rezervi, sopstvenih sredstava kao i obračuna kapitalnih zahtjeva, u značajnoj mjeri oslanjala na stručne kapacitete i iskustvo grupacija kojima pripadaju, pa je preporuka Agencije da se, u narednom periodu, radi na daljem stručnom usavršavanju zaposlenih u osiguravajućim društvima te unaprjeđenju internih procesa, postupaka i infrastrukture.

Glavni uticaj na nivou tržišta osiguranja, u dijelu vrednovanja imovine i obaveza u skladu sa zahtjevima Solventnosti II u odnosu na trenutno vrednovanje, ogleda se u padu vrijednosti ukupne imovine za 3,33%, padu ukupnih obaveza za 7,67%, što je rezultiralo porastom viška imovine iznad obaveza za 6,94%.

Bruto tehničke rezerve na nivou svih učesnika QIS 2 studije, obračunate prema SII su manje za 8,25% u odnosu na SI obračun. Za obaveze neživotnih osiguranja bruto tehničke rezerve su manje za 26,57%, dok su bruto tehničke rezerve za obaveze životnih osiguranja veće za 10,23%.

Učesnici QIS 2 studije su zahtijevani solventni kapital (SCR) obračunali primjenom standardne formule. U strukturi zahtijevanog solventnog kapitala, osnovni zahtijevani solventni kapital čini 98,01%, dok je udio operativnog rizika 5,42%. Prilagođavanjem za sposobnost tehničkih rezervi i odloženih poreza da pokriju gubitke, zahtijevani solventni kapital je umanjen za 3,43%.

Posmatrajući strukturu osnovnog zahtijevanog solventnog kapitala za cjelokupno tržište, od rizika najznačajniji kapitalni zahtjev odnosi se na rizik druge ugovorne strane (40,17%), nakon kojeg slijede: rizik neživotnih osiguranja (39,04%), tržišni rizik (21,03%), rizik životnih osiguranja (19,4%) i rizik zdravstvenih osiguranja (8,38%). Efekat diverzifikacije na visinu osnovnog zahtijevanog solventnog kapitala je 28,02%.

Prema dobijenim rezultatima sprovedene QIS 2 studije na tržištu osiguranja u Crnoj Gori je evidentan pad pokazatelja solventnosti, odnosno solventnost je prema SII obračunu

smanjena sa 235,1% (koliko je iznosila prema SI obračunu) na 137,23%. Pad pokrivenosti zahtijevanog solventnog kapitala je evidentiran kako kod neživotnih osiguravača (sa 217% na 125,92%), tako i kod životnih osiguravača (sa 260,8% na 174,78%), što je bilo očekivano. No i pored toga, ovi rezultati predstavljaju poboljšanje u odnosu na rezultate prve kvantitativne studije uticaja (QIS 1), koja je rađena na osnovu podataka društava za osiguranje sa stanjem na 31. 12. 2018. godine, što govori da crnogorski osiguravači jačaju svoj kapital u odnosu na preuzete rizike iz poslovanja.

Posmatrano na tržišnom nivou, pokrivenost MCR kao odnos osnovnih prihvatljivih sopstvenih sredstava i iznosa minimalnog zahtijevanog kapitala, iznosi 228,83%. Kod životnih osiguravača predmetni pokazatelj iznosi 152,82%, a kod neživotnih osiguravača 287,85%.

Imajući u vidu potrebu da se, prije pune implementacije novog regulatornog okvira Solventnost II u Crnoj Gori, osiguravajuća društva adekvatno pripreme i prilagode kvantitativnim i kvalitativnim zahtjevima Solventnosti II, Agencija planira da sljedeću - treću studiju kvantitativnih uticaja sprovede u 2025. godini, na osnovu podataka društava za osiguranje sa stanjem na dan 31. 12. 2024. godine.

4. IZVJEŠTAVANJE O TRŽIŠTU OSIGURANJA

Agencija je u 2023. godini obavljala aktivnosti koje obuhvataju prikupljanje, obradu, analizu i objavljivanje relevantnih podataka i izvještaja koji uključuju relevantne informacije odnosno podatke o poslovanju društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora, u cilju pravovremenog, adekvatnog i kvalitetnog nadzora nad djelatnošću osiguranja kao i u cilju blagovremenog i adekvatnog informisanja javnosti i korisnika usluga osiguranja.

U okviru svojih nadležnosti, Agencija je putem svoje zvanične internet prezentacije (www.ano.me) redovno informisala javnost o aktivnostima Agencije, o aktuelnim informacijama sa tržišta osiguranja, o izmjenama važeće i donošenju nove regulative, kao i o podacima o učesnicima na tržištu osiguranja u Crnoj Gori. Na osnovu analiza, finansijskih, statističkih i drugih nadzornih izvještaja društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora, Agencija je u toku 2023. sprovodila aktivnosti na pripremi redovnih analiza tržišta i izvještaja o pokazateljima poslovanja, stanja i trendova na tržištu osiguranja na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou i sprovodila mjere u cilju poštovanja primjenjive regulative u ovom domenu.

Agencija je u toku 2023. godine u domenu praćenja, analize tržišta i izvještavanja, realizovala, između ostalog, i sljedeće aktivnosti:

- u domenu izvještavanja na internet stranici Agencije objavljeni sljedeći izvještaji:
 - **12 mjesečnih izvještaja** sa preliminarnim podacima o broju osiguranja, visini bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja i po društvima za

osiguranje, broju šteta za rješavanje, broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja;

- **4 kvartalna izvještaja** sa preliminarnim podacima o visini bruto fakturisane premije, zarađenoj bruto premiji, ukupnoj aktivi, finansijskim rezultatima poslovanja prije oporezivanja po društvima za osiguranje, te agregatni bilansi stanja društava za osiguranje i podaci o visini bruto fakturisane premije, visini zarađene bruto premije i broju i visini riješenih šteta po vrstama osiguranja.
- izrađen je Izvještaj o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore za 2022. godinu, koji je obuhvatio analizu najznačajnijih trendova, pokazatelja stanja na tržištu osiguranja, pokazatelja poslovanja društava za osiguranje i Nacionalnog biroa osiguravača;
- pripremljene su kvartalne analize tržišta osiguranja, sa relevantnim informacijama i pokazateljima poslovanja društava za osiguranje kao i pokazateljima stanja i trendova na tržištu osiguranja;
- prikupljeni su i objavljeni godišnji finansijski iskazi sa mišljenjem revizora društava za osiguranje u skladu sa Zakonom o reviziji, kao i kvartalni finansijski iskazi u skladu sa Zakonom o računovodstvu;
- pripremljena su tri kvartalna izvještaja o tržištu osiguranja za potrebe radnih tijela za Privrednu komoru Crne Gore;
- pripremljeni su podaci o tržištu osiguranja u skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike za potrebe MONSTAT-a za četiri kvartala;
- prikupljeni su i analizirani statistički i finansijski podaci koje društva za posredovanje, odnosno za zastupanje u osiguranju, ovlašćeni zastupnici-preduzetnici i banke koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju, u okviru redovnog izvještavanja dostavljaju za potrebe nadzora na godišnjem nivou.

Pored navedenog, sprovedene su aktivnosti u domenu ciljnih istraživanja i analiza, u određenim segmentima poslovanja subjekata nadzora i tržišta osiguranja, u okviru posrednog nadzora Agencije.

Agencija je u prethodnom periodu značajno unaprijedila poslovne procese u oblasti izvještavanja tržišta osiguranja, prije svega u pogledu kvaliteta i sadržaja nadzornih podataka koji su uspostavljeni novim podzakonskim okvirom u ovom domenu, kao i u pogledu efikasnosti i pouzdanosti procesa prikupljanja, obrade, verifikacije i analize nadzornih podataka, implementacijom pune digitalizacije u domenu nadzornog izvještavanja Agencije u okviru portala (<https://portal.ano.me>). Fokus razvojnih aktivnosti u 2023. godini, u ovom domenu je bio na daljoj automatizaciji procesa obrade podataka i generisanja nadzornih izvještaja, sa ciljem značajnog smanjenja operativnih rizika u pratećim poslovnim procesima i postizanja veće efikasnosti i kvaliteta u upravljanju ograničenim resursima. Proces automatizacije se zasniva na funkcionalnostima koje pruža informacioni sistem Agencije i sprovodi se kreiranjem novih analitičkih obrazaca i pratećom nadogradnjom analitičkih alata softverskog rješenja kroz proces automatizacije obrade podataka iz izvještajnih obrazaca i kreiranja predefinisanih izvještaja za dio podataka iz domena redovnog nadzornog izvještavanja.

Agencija je u 2023. godini izvršavala sve obaveze koje proističu iz članstva u Savjetu za finansijsku stabilnost, a koje se između ostalog odnose na prikupljanje, analizu i pripremu kvartalnih izvještaja o statističkim podacima (struktura bruto fakturisane premije, broj osiguranja po vrstama osiguranja, broj i iznos riješenih šteta po vrstama osiguranja, podaci o strukturi kapitala i rezervi cjelokupnog tržišta osiguranja, strukturi i visini tehničkih rezervi i njihovom deponovanju i ulaganju, obračunu kapitala i garantnog kapitala i procjene adekvatnosti kapitala, solventnosti, likvidnosti, kao i agregatni bilans stanja i bilans uspjeha) i prikupljanje statističkih podataka, za potrebe analize i pripreme mjesečnih izvještaja o strukturi bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja, broju osiguranja i broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja. Predstavnici Agencije su imali aktivnu ulogu u radu privremenih stručnih tijela Savjeta za finansijsku stabilnost zaduženih za određena pitanja iz nadležnosti Savjeta.

5. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

U toku 2023. godine Agencija za nadzor osiguranja je najveći dio normativnih aktivnosti usmjerila na pripremi predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju. Osnovni razlog za izradu predmetnih izmjena i dopuna Zakona o osiguranju je prepoznata potreba iz nadzorne prakse koja je ukazala na neophodnost unaprjeđenja regulatornih propisa kako bi se obezbijedio širi prostor za distribuciju osiguranja uvođenjem novih oblika zastupanja i posredovanja u osiguranju, dodatno zaštitio interes i unaprijedila informisanost osiguranika, uspostavila pravila za investiranje osiguravajućih društava zasnovana na načelima i primjerenom upravljanju rizicima, te unaprijedio kvalitet, efikasnost i transparentnost nadzora osiguranja. Iskustvo u primjeni dosadašnjih propisa ukazalo je i na potrebu za izmjenom određenih zakonskih normi, dok su neke norme usklađene sa drugom domaćom regulativom (Zakon o privrednim društvima i Zakon o likvidaciji i stečaju društava za osiguranje). Takođe, predmet izmjena i dopuna Zakona o osiguranju je i procentualni iznos godišnje naknade koju Agenciji za nadzor osiguranja na godišnjem nivou plaćaju osiguravajuća društva. Skupština Crne Gore je pomenuti predlog Zakona usvojila dana 4. aprila 2024. godine i isti je objavljen u "Sl. listu Crne Gore", br. 034/24 od 12. aprila 2024. godine.

U toku 2023. godine, Agencija za nadzor osiguranja je radila i na pripremi Predloga novog Zakona o osiguranju kojim se u pravni sistem Crne Gore prenose Direktiva 2009/138/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) i Direktiva 2016/97 Evropskog parlamenta i Savjeta o distribuciji osiguranja (IDD), čije stupanje na snagu je predviđeno danom ulaska Crne Gore u Evropsku uniju. Nakon održane TAIEX ekspertske misije u julu 2023. godine, za procjenu usklađenosti predloga novog Zakona o osiguranju sa regulativom Evropske unije, Agencija je u oktobru 2023. godine dobila komentare na predlog Zakona o osiguranju, te su stručne službe Agencije bile angažovane na usaglašavanju teksta zakona sa pristiglim komentarima, pri čemu se ovaj rad nastavio i u 2024. godini.

Tokom izvještajnog perioda, Agencija za nadzor osiguranja je kontinuirano radila i na revidiranju i unapređivanju podzakonskih akata. S tim u vezi, u toku 2023. godine, Agencija za nadzor osiguranja je **donijela sljedećih 6 (šest) pravilnika**:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara;
- Pravilnik o postupanju po prigovorima osiguranika i drugih lica;
- Pravilnik o izmjeni pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranje;
- Pravilnik o sistemu upravljanja u društvima za osiguranja;
- Pravilnik o bližem sadržaju i načinu pružanja informacija koje pruža društvo za osiguranje.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, u bitnom je uveden i propisan postupak vanrednog priznavanja predmeta u okviru stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara. Takođe propisano je organizovanje vanredne obuke i polaganja dijela stručnog ispita za kandidate kojima nijesu priznata najviše 2 predmeta iz člana 2 stav 1 tač. 1 do 14 predmetnog Pravilnika. Agencija je predloženim odredbama propisala mogućnost da lica, koja su se u inostranstvu edukovala za ovlašćenog aktuara, a koja ispunjavaju uslove iz člana 9 Pravilnika i kojima se u postupku vanrednog priznavanja predmeta u okviru stručnog ispita prizna najmanje 12 od 14 predmeta iz člana 2 stav 1 tač. 1 do 14 Pravilnika, pohađaju vanrednu obuku i polažu preostale predmete potrebne za dobijanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, kao Zakonom o osiguranju propisanog obaveznog dokaza za sticanje ovlašćenja za obavljanje aktuarskih poslova.

Pravilnikom o postupanju po prigovorima osiguranika i drugih lica, stavljen je van snage Pravilnik o postupku odlučivanja po prigovorima osiguranika i drugih lica („Sl. list CG“ br. 66/20, 46/21), budući da je u dosadašnjoj praksi razmatranja prigovora, koje Agenciji za nadzor osiguranja podnose osiguranici i druga lica, u vezi sa radom društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora, konstatovano je da je u tekstu Pravilnika o postupku odlučivanja po prigovorima osiguranika i drugih lica („Sl. list CG“ br. 66/20, 46/21) bilo potrebno izvršiti određene izmjene i dopune u cilju unaprjeđenja i veće efikasnosti samog postupka po prigovorima.

Pravilnik o izmjeni pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje je donešen budući da je nakon perioda pada vrijednosti crnogorskih državnih obveznica uslijedilo poboljšanje i stabilizacija njihove tržišne vrijednosti, a u međuvremenu su izrađeni predlozi izmjena odredbi Zakona o osiguranju kojima se uvode principi razboritosti ulaganja društava za osiguranje shodno čemu će se predmetni pravilnik staviti van snage. Stavljanjem van snage predmetnog pravilnika se ukidaju sva kvantitativna ograničenja ulaganja definisana predmetnim pravilnikom, samim tim i ograničenja ulaganja iz člana 6 stav 1 tačka 10 i tačka 11 pravilnika. Predmetne odredbe zakona stupaju na snagu nakon godinu dana od dana stupanja na

snagu zakona, do kada će važiti i predmetni pravilnik. Imajući u vidu prethodno navedeno, stekli su se uslovi za produženje roka za korišćenje vrsta ulaganja iz člana 6 stav 1 tačka 10 i tačka 11, do 31. 12. 2024. godine, kako bi se predmetni oblici ulaganja mogli koristiti do stupanja na snagu predmetnih izmjena zakona.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju su obuhvaćene izmijenjene u sljedećem dijelu: sadržini i programu stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, kriterijumu za polaganje predmeta u okviru stručnog ispita, kao i organizaciona pitanja u vezi sa sprovođenjem stručnog ispita. Predmetne izmjene i dopune Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju su predložene u cilju unaprjeđenja postojeće sadržine, programa i načina polaganja stručnog ispita i njegovog prilagođavanja potrebama crnogorskog tržišta osiguranja, imajući u vidu dosadašnju praksu Agencije u vezi sa organizacijom i sprovođenjem stručnog ispita, rezultate polaganja stručnog ispita, kao i uporednu analizu sadržine, programa i načina polaganja stručnog ispita u državama regiona. Izmjene i dopune Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju se u najvećoj mjeri odnose na: Izmjenu broja predmeta u okviru stručnog ispita na koji način bi stručni ispit obuhvatio provjeru znanja iz četiri predmeta, i to: Osnovi osiguranja, Obligaciono pravo, Posredovanje u osiguranju i Zastupanje u osiguranju; dopunu programa iz predmeta Osnovi osiguranja dodavanjem određenih propisa koji se odnose na privredna društva i propisa iz Zakona o porezu na premije osiguranja; izmjene i dopune programa za predmete u okviru stručnog ispita sa navođenjem konkretnih odredbi zakonskih akata koji predstavljaju literaturu za polaganje stručnog ispita; izmjenu kriterijuma za dobijanje ocjene „položio“ na predmetu u okviru stručnog ispita na dvije trećine ispravno odgovorenih pitanja; izmjenu perioda imenovanja i sastava Komisije za stručni ispit na određeno vrijeme.

Pravilnikom o sistemu upravljanja u društvima za osiguranja propisuje se bliži postupak i minimalni obuhvat sistema upravljanja u društvu za osiguranje i bliži način uspostavljanja i sprovođenja sistema upravljanja rizicima i način identifikacije, mjerenja, praćenja i upravljanja rizicima kojima je u poslovanju izloženo ili bi moglo biti izloženo društvo za osiguranje.

Pravilnik o bližem sadržaju i načinu pružanja informacija koje pruža društvo za osiguranje donešen je na osnovu važećih standarda u pogledu predugovornog informisanja, a koji su sadržani u Direktivi (EU) 2016/97 Evropskog parlamenta i Vijeća od 20. januara 2016. o distribuciji osiguranja, Uredbi (EU) br. 1286/2014 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 26. novembra 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakovane investicione proizvode za male ulagače i investicione osiguravajuće proizvode (PRIIP-ovi) i drugoj važećoj regulativi iz ove oblasti. Shodno navedenom, nacrtana verzija ovog pravilnika dostavljena je putem internet stranice www.ano.me zainteresovanoj javnosti, kako bi se povodom iste sprovela javna rasprava. Sva društva za osiguranje dala su komentare, koje je stručna služba razmotrila i uvažila dio komentara

vezan za prenošenje segmenata direktive IDD i prilagođavanje specifičnostima crnogorskog tržišta osiguranja, koje prilagođavanje svakako može važiti najduže do dana pristupanja Crne Gore EU, kada će se delegirane uredbe i druga regulativa EU neposredno primjenjivati i na domaće tržište osiguranja.

6. RJEŠAVANJE PO PRIGOVORIMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA

Imajući u vidu nadležnosti propisane članom 177 Zakona o osiguranju, Agencija za nadzor osiguranja, kao institucija nadležna za postupanje po prigovorima ugovarača osiguranja, osiguranika i drugih lica koja imaju određena prava po osnovu ugovora o osiguranju je **u toku 2023. godine primila ukupno 75 prigovora**, od kojih se 74 odnosilo na postupanje društava za osiguranje, a jedan na postupanje Nacionalnog biroa osiguravača.

U dijelu prigovora na rad društava za osiguranje, od ukupno 75 prigovora:

- 33 prigovora odnosilo se na naknadu štete po osnovu osiguranja od autoodgovornosti, i to u vezi sa obračunom i isplatom nespornog dijela štete, odnosno primjenom bonus malus sistema;
- 25 prigovora odnosilo se na naknadu štete po osnovu osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode);
- 3 prigovora odnosila su se na naknadu štete po osnovu osiguranja imovine;
- 3 prigovora odnosila su se na kasko osiguranje;
- 3 prigovora odnosila su se na putno osiguranje;
- 2 prigovora odnosilo se na naknadu štete, isplatu osigurane sume ili kapitalizacije po osnovu osiguranja života;
- 2 prigovora odnosila su se na dodatno zdravstveno osiguranje;
- jedan prigovor odnosio se putno zdravstveno osiguranje;
- jedan prigovor odnosio se na osiguranje za slučaj nemogućnosti vraćanja kredita;
- jedan prigovor odnosio se zdravstveno osiguranje, i
- jedan prigovor odnosio se na kombinovano osiguranje stambenih objekata i stvari domaćinstva

U pogledu rezultata postupaka po prigovorima, postupak je okončan za svih 75 prigovora.

Od ukupnog broja riješenih:

- **56 prigovora bilo je neosnovano** – podnosilac nije dostavio potrebnu dokumentaciju na kojoj bazira prigovor ili je društvo u postupku naknade štete ispoštovalo sve obaveze shodno primjenjivim zakonskim i podzakonskim propisima i uslovima osiguranja koji se primjenjuju na polisu;
- **15 prigovora je bilo osnovano**, pa je u postupku rješavanja prigovora, u dogovoru sa podnosiocem prigovora, društvo isplatilo dodatni iznos na ime naknade štete, odnosno sa podnosiocem je potpisano vansudsko poravnanje;

- **po tri prigovora postupak je obustavljen**, iz razloga što je podnositelj povukao prigovor ili odustao od daljeg postupka pred Agencijom ili je pokrenuo postupak pred Centrom za alternativno rješavanje sporova, odnosno nadležnim sudom.
- **po jednom prigovoru postupak je prekinut** iz razloga pokretanja postupka pred nadležnim tužilaštvom.

Predmet prigovora najčešće je bilo postupanje društava za osiguranje po zahtjevima za naknadu štete, u pogledu načina procjene štete, obračuna naknade štete, zahtijevane dokumentacije za dodatni iznos prvobitno opredijeljene naknade ili osnova za odbijanje odštetnog zahtjeva.

7. PREKRŠAJNI POSTUPCI

Nakon utvrđenih kršenja odredaba Zakona o osiguranju Agencija za nadzor osiguranja pokreće prekršajni postupak podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom Sudu za prekršaje. Svrha izricanja i primjene prekršajnih sankcija je zaštita interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, radi obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja, kao i da se utiče na obveznike zakona da ubuduće ne čine prekršaje.

Agencija je tokom 2023. godine, zbog kršenja Zakona o osiguranju, nadležnim sudovima za prekršaje podnijela ukupno **42 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka**. Od navedenog broja:

- 39 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pokrenuti su zbog kršenja člana 196 stav 1 tačka 26 Zakona o osiguranja, a u vezi sa članom 196 stav 2 istog Zakona - obavljanje poslove zastupanja u osiguranju suprotno članu 65 stav 2 odnosno stav 4 Zakona o osiguranju;
- jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pokrenut je zbog kršenja člana 196 stav 1 tačka 3 Zakona o osiguranja, a u vezi sa članom 196 stav 2 istog Zakona - zaključivanje ugovora o posredovanju i zastupanju u osiguranju sa licem koje nije dobilo dozvolu za obavljanje tih poslova;
- jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pokrenut je zbog kršenja člana 196 stav 1 tačka 52 Zakona o osiguranja, a u vezi sa članom 196 stav 2 istog Zakona - u propisanom roku nisu otklonjene utvrđene nezakornitosti i nepravilnosti u radu i o tome nije dostavljen ili nije dostavljen blagovremeno izvještaj regulatornom organu, i
- jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pokrenut je zbog kršenja člana 195 stav 1 tačka 1 Zakona o osiguranja, a u vezi sa članom 195 stav 2 istog Zakona - u svom nazivu, odnosno nazivu svog proizvoda ili usluge koristi riječ "osiguranje" ili riječi izvedene od te riječi, a za to nije ovlašćeno ovim ili drugim zakonom.

U izvještajnom periodu svi postupci su bili u toku.

8. LICENCIRANJE

U dijelu svojih nadležnosti vezanih za ulazak novih subjekata na tržište osiguranja odnosno licenciranja subjekata - izdavanje dozvola za rad, saglasnosti, ovlaštenja i odobrenja za obavljanje određenih poslova, Agencija je postupala po primljenim zahtjevima te je tokom 2023. godine društvima za osiguranje izdala:

- **9 odobrenja** na izbor spoljnog revizora (član 168 Zakona);
- **2 saglasnosti** na statut (član 39 Zakona);
- **3 saglasnosti** za imenovanje članova odbora direktora (čl. 49 Zakona);
- **3 saglasnosti** za imenovanje izvršnog direktora (čl. 49 i 50 Zakona);
- **46 saglasnosti** za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju (čl. 60 i 72 Zakona);

U dijelu licenciranja subjekata koji obavljaju poslove posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju, Agencija u 2023. godini nije izdala niti jednu dozvolu za rad društvu za posredovanje u osiguranju (čl. 56 Zakona). Takođe, u izvještajnom periodu Agencija nije izdala niti jednu dozvolu za rad društvu za zastupanje u osiguranju (čl. 69 Zakona).

U toku 2023. godine, Agencija je postupajući po službenoj dužnosti, prateći izvršavanje zakonskih obaveza kao i promjene koje su se dešavale na tržištima finansijskih usluga u Crnoj Gori, donijela i sljedeća rješenja:

- jedno rješenje o ukidanju dozvole društvu za posredovanje u osiguranju;
- jedno rješenje o uslovnom ukidanju dozvole za rad društvu za posredovanje u osiguranju;

Agencija je u izvještajnom periodu zaprimila obavještenje o prestanku obavljanja djelatnosti od strane jednog društva za posredovanje u osiguranju. Na osnovu navedenog obavještenja Agencija je donijela rješenje o ukidanju dozvole društvu za posredovanje u osiguranju.

Uslovno ukidanje dozvole za rad društvu za posredovanje u osiguranju rezultat je nepostupanja subjekta nadzora po nalogima iz Rješenja Agencije u ostavljenom roku, što shodno članu 59 stav 1 tačka 5 Zakona, predstavlja jedan od osnova za oduzimanje dozvole za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju. Naime, članom 145a stav 2 Zakona propisano da regulatorni organ može odrediti da će oduzimanje dozvole biti izvršeno ako društvo za osiguranje u određenom roku ne otkloni nepravilnosti zbog kojih je izrečena mjera uslovnog oduzimanja dozvole. Stavom 3 prethodno navedenog člana Zakona propisano je da će regulatorni organ oduzeti dozvolu ako društvo u roku, koji ne može biti kraći od šest mjeseci ni duži od godinu dana, počini nove nezakonitosti i nepravilnosti koje mogu biti razlog za oduzimanje dozvole.

Kada su u pitanju saglasnosti izdate Nacionalnom birou, Agencija je tokom 2023. godine, shodno nadležnostima propisanim Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju, u redovnom postupku donijela Rješenje o davanju saglasnosti na odluku o visini redovnog doprinosa Garantnom fondu za 2024. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 115/23 od 21.12.2023).

U dijelu prenosa poslova u smislu Pravilnika o prenosu poslova društava za osiguranje, u toku 2023. godine, Agenciji nijesu dostavljena obavještenja i dokumentacija za poslove odnosno poslovne procese, koje društva namjeravaju da prenesu na druga lica.

9. ORGANIZACIJA OBUKE I STRUČNOG ISPITA ZA AKTUARE I ZASTUPNIKE I POSREDNIKU U OSIGURANJU

9.1. Organizacija obuke i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara

Agencija je, polazeći od prepoznate potrebe za edukacijom aktuarskog kadra u Crnoj Gori, te značaja i uloge aktuara za predstojeće uvođenje režima Solventnosti II i implementaciju standarda MSFI 17, u 2023. godini započela **drugi ciklus edukacije za ovlašćene aktuare**, koji se sprovodi u skladu sa Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara.

Pripremne aktivnosti za organizaciju obuke i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara Agencija je započela krajem 2022. godine, pa je u novembru 2022. godine objavila *Poziv za prijavljivanje za obuku i polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara*, nakon čega je, polazeći od broja kandidata koji su se prijavili na predmetni Poziv, Savjet Agencije donio *Odluku o organizovanju obuke i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara*. U skladu sa Pravilnikom o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, imenovane su *Komisija za stručni ispit za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara*, koja je zadužena za organizovanje i sprovođenje obuke i polaganja predmetnog stručnog ispita i *Komisija za priznavanje predmeta u okviru stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara*, koja je zadužena za sprovođenje postupka priznavanja predmeta za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara. Kao nastavak aktivnosti započetih krajem 2022. godine, Komisija za priznavanje predmeta u okviru stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara je, početkom 2023. godine, sprovela postupak priznavanja predmeta u okviru stručnog ispita, u skladu sa odredbama Pravilnika o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, te obavijestila svakog kandidata o priznatim predmetima.

U izvještajnom periodu je, **za pet kandidata koji su stekli pravo na obuku i polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara**, sprovedena obuka iz šest predmeta, i to: *Ekonomija, Vjerovatnoća i matematička statistika, Finansijska matematika, Neživotno osiguranje, Aktuarska matematika II i Modeli doživljenja*. Takođe, održano je devet ispitnih rokova iz navedenih predmeta, i to po jedan ispitni rok iz predmeta *Ekonomija, Vjerovatnoća i matematička statistika i Modeli doživljenja*, dok su iz predmeta *Finansijska matematika, Neživotno osiguranje i Aktuarska matematika II* održana po dva ispitna roka.

9.2. Organizacija polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju

U skladu sa Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, Agencija organizuje polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, koji se polaže za obavljanje poslova:

- posredovanja i zastupanja u osiguranju,
- posredovanja u osiguranju,
- zastupanja u osiguranju.

Uvažavajući potrebe tržišta za frekventnijom organizacijom stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, kako bi se pružila prilika značajnom broju zainteresovanih fizičkih lica da polažu isti i steknu ovlaštenje za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju, Agencija je u 2023. godini održala **šest ispitnih rokova za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju**. Počev od septembra 2023. godine organizovano je polaganje stručnog ispita na mjesečnom nivou, u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju („Službeni list Crne Gore“, br. 122/22, 081/23) koji je u avgustu 2023. godine pretrpio izmjene, između ostalog, i u dijelu sadržine i programa stručnog ispita, kao i kriterijuma za polaganje istog. Pored navedenog, Agencija je dodatno unaprijedila bazu podataka – ispitnih pitanja prema programu koji je utvrđen predmetnim Pravilnikom i pripremila priručnik za polaganje predmetnog stručnog ispita, dokument *Literatura za stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju*, koji je postavljen na sajtu Agencije.

U izvještajnom periodu, **od ukupno šest održanih ispitnih rokova**, dva ispitna roka (**martovski i julski rok 2023. godine**) su organizovani u skladu sa odredbama tada važećeg Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju („Službeni list Crne Gore“, br. 122/22), kojim je pripisana sadržina stručnog ispita na način da:

- **Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Privredno pravo, Obligaciono pravo, Posredovanje u osiguranju i Zastupanje u osiguranju;
- **Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Privredno pravo, Obligaciono pravo i Posredovanje u osiguranju;
- **Stručni ispit za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Privredno pravo, Obligaciono pravo i Zastupanje u osiguranju.

U **martovskom ispitnom roku 2023. godine** se za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo 43 kandidata. Na ispit je izašlo 40 kandidata, od kojih su 3 kandidata položila stručni ispit,

11 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 26 kandidata nijesu položila ispit.

U **julskom ispitnom roku 2023. godine** se za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo 35 kandidata. Na ispit je izašao 31 kandidat, od kojih su 4 kandidata položila stručni ispit, 5 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 22 kandidata nijesu položila ispit.

Preostala četiri ispitna roka organizovana u 2023. godini (septembarski, oktobarski, novembarski i decembarski rok 2023. godine) su održani u skladu sa Pravilnikom o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju („Službeni list Crne Gore“, br. 122/22, 081/23), kojim je propisana sadržina stručnog ispita na način da:

- **Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Obligaciono pravo, Posredovanje u osiguranju i Zastupanje u osiguranju;
- **Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Obligaciono pravo i Posredovanje u osiguranju;
- **Stručni ispit za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju** obuhvata provjeru znanja iz predmeta: Osnovi osiguranja, Obligaciono pravo i Zastupanje u osiguranju.

U **septembarskom ispitnom roku 2023. godine** se za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo 36 kandidata. Na ispit je izašao 31 kandidat, od kojih je 15 kandidata položilo stručni ispit, 12 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 4 kandidata nijesu položila ispit.

U **oktobarskom ispitnom roku 2023. godine** se za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo 34 kandidata. Na ispit je izašlo 32 kandidata, od kojih je 14 kandidata položilo stručni ispit, 11 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 7 kandidata nijesu položila ispit.

U **novembarskom ispitnom roku 2023. godine** se za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo 110 kandidata. Na ispit je izašlo 102 kandidata, od kojih je 36 kandidata položilo stručni ispit, 46 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 20 kandidata nije položilo ispit.

U **decembarskom ispitnom roku 2023. godine** se za polaganje stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju prijavilo 92 kandidata. Na ispit je izašlo 85 kandidata, od kojih je 48 kandidata položilo stručni ispit,

18 kandidata ostvarilo status „ispit djelimično položen“ i upućeni su na polaganje dijela stručnog ispita u narednom ispitnom roku, dok 19 kandidata nije položilo ispit.

10. SARADNJA NA UNUTRAŠNJEM I MEĐUNARODNOM PLANU

10.1. Saradnja na unutrašnjem planu

U 2023. godini, u skladu sa nadležnostima Agencije nastavljena je saradnja sa institucijama u Crnoj Gori: Skupštinom Crne Gore, Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Savjetom za finansijsku stabilnost, Nacionalnim biroom osiguravača, Crnogorskim aktaurskim društvom, Centralnom bankom Crne Gore, Komisijom za tržište kapitala, Sektorom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma Uprave policije, Privrednom komorom Crne Gore, Zavodom za statistiku Crne Gore i drugim institucijama.

U cilju prenošenja i primjene složene pravne tekovine EU za oblast osiguranja kao i supervizorske prakse u skladu sa EU standardima i smjericama Evropskog tijela za nadzor osiguranja i profesionalnih penzija (EIOPA), Agencija sprovodi kontinuirane aktivnosti koje su usmjerene na obezbijedivanje tehničke pomoći i podrške neophodne za izgradnju stručnih kapaciteta u Agenciji, U domenu evropskih integracija, Agencija je, u saradnji sa Ministarstvom finansija, Ministarstvom evropskih poslova i Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori.

U domenu evropskih integracija Agencija je aktivno učestvovala u pregovaračkom procesu i intenzivno sarađivala sa Vladom Crne Gore, Ministarstvom evropskih poslova i Kancelarijom za evropske integracije, kao vodećim institucijama u pregovaračkom procesu, kao i sa drugim nadležnim institucijama. Svoje obaveze Agencija je realizovala prije svega kroz aktivan rad na ispunjavanju završnih mjerila u Radnim grupama koje su formirane za sljedeća pregovaračka poglavlja (PP):

- **PP 4** - Slobodno kretanje kapitala,
- **PP 9** - Finansijske usluge,
- **PP 17** - Ekonomska i monetarna unija,
- **PP 28** – Zaštita potrošača.

Predstavnici Agencije su učestvovali i u pripremi nacrtu regulative i izrade pratećih analiza usklađenosti sa tekovinom EU u cilju ispunjavanja završnih mjerila navedenih poglavlja za oblast osiguranja. Predstavnici Agencije su takođe učestvovali i u aktivnostima u vezi sa ispunjenjem ugovornih obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kroz sastanke koordinacionih struktura uspostavljenih sa ciljem pripreme strateških dokumenata na nacionalnom nivou, pripremu priloga iz nadležnosti Agencije u svrhu redovnog izvještavanja institucija EU, kao što su godišnji Izvještaj Evropske Komisije o Crnoj Gori i Program ekonomskih reformi Crne Gore, a uzeli su i učešće u radnoj grupi

za sprovođenje predsjedavanja Crne Gore CEFTA 2006 za 2023. godinu i u reviziji Dodatnog Protokola 6 CEFTA 2006.

Agencija za nadzor osiguranja je, kroz saradnju sa Crnogorskim aktuarskim društvom - CAD, podržala inicijative CAD-a usmjerene ka edukaciji aktuara i popularizaciji aktuarske profesije, koja je od posebne važnosti za čitav sistem osiguranja. Zajedno sa predstavnicima CAD-a razmatrane su načelne ideje i mogućnosti za dalju formalnu edukaciju i usavršavanje aktuarskog kadra. Osim toga, realizovane su i zajedničke aktivnosti na organizaciji seminara i konferencija, koje su imale za cilj dalje usavršavanje ovlašćenih aktuara i generisanje dodatnog interesovanja za buduće ovlašćene aktuare.

U 2023. godini Agencija je u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore, uspješno realizovala praktičnu nastavu u okviru „Programa studentske stručne prakse Ekonomskog fakulteta“, za tri studenta završne godine Osnovnih akademskih studija. Studenti su tokom obavljanja praktične nastave, uz individualno mentorstvo rukovodnog kadra u Agenciji, imali priliku da teorijska znanja koja su stekli na navedenim predmetima tokom studija primijene u praksi u okviru poslovanja Agencije za nadzor osiguranja, te da unaprijede praktična znanja i vještine potrebne u profesionalnoj karijeri.

10.2. Saradnja na međunarodnom planu

U dijelu međunarodne saradnje u 2023. godini Agencija je najveći dio saradnje ostvarila sa partnerskim supervizorima osiguranja, kao što su supervizor austrijskog finansijskog tržišta (FMA), Agencijom za nadzor osiguranja Slovenije (AZN), Hrvatskom agencijom za nadzor finansijskih usluga (HANFA), Agencijom za nadzor osiguranja Sjeverne Makedonije (ASO), Evropskim nadzornim tijelom za nadzor osiguranja i penzija – EIOPA, te Međunarodnim udruženjem supervizora osiguranja (IAIS).

Delegacija Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore je u martu 2023. godine učestvovala na konferenciji u organizaciji Evropskog nadzornog tijela za nadzor osiguranja i penzija – EIOPA, koja je održana u sjedištu EIOPA-e u Frankfurtu. Konferencija je bila regionalni događaj usmjeren na jurisdikcije osiguranja izvan evropske ekonomske zajednice (EEZ) i nadzorne organe s područja istočne Evrope i zapadnog Balkana koje imaju interes prilagoditi se ili primjenjivati evropsko zakonodavstvo u osiguranju i dobre prakse u nadzoru osiguranja. Pozvane jurisdikcije su bili kandidati za pristupanje Evropskoj uniji (EU), potencijalni kandidati za EU ili su izrazili interes za evropski okvir i pristup nadzoru osiguranja koji sprovode države EEZ. Konferencija je imala poseban fokus na razmjenu informacija, razmjenu nadzornih iskustava, prakse i saradnje kao i razmatranje mogućnosti za obuku i izgradnju stručnih kapaciteta za jurisdikcije izvan EEZ. Konferencija je težila ciljanoj, fokusiranoj perspektivi na rizicima osiguranja i nadzornim izazovima specifičnim za pojedine regione. Konferencija je takođe obezbijedila brojne mogućnosti za bilateralne susrete i razmjene mišljenja.

Agencija je imala ulogu domaćina redovnog proljećnog godišnjeg zasjedanja Inicijative supervizora osiguranja zemalja Centralne i Jugoistočne Evrope (CESEE ISI) u aprilu 2023. godinie u Budvi. Ova inicijativa okuplja regulatore osiguranja iz Centralne i

Jugoistočne Evrope, a sastanku koji je održan u Budvi prisustvovalo je oko 50 učesnika iz 14 evropskih zemalja. Na sastanku su razmatrani supervizorski aspekti Unit-linked osiguranja, uticaja inflacije na kapitalne pozicije država za osiguranja kao i razvoj proizvoda namijenjenih osiguranju kredita. Takođe, učesnici su razmatrali razvoj i uticaj ekoloških, društvenih i upravljačkih (ESG) faktora na djelatnost osiguranja i očekivanja i iskustva u superviziji ESG faktora na tržištima osiguranja. Navedene aktivnosti se sprovode u kontinuiranoj saradnji sa regulatorom austrijskog finansijskog tržišta (FMA) koji je inicijator ovog okupljanja kako bi se redovno razmatrale teme od zajedničkog interesa, kao i o pojedinačna pitanja sa ciljem međusobne razmjene najboljih supervizorskih pristupa i prakse.

U junu 2022. godine potpisan je Memorandum o saradnji između Agencije za nadzor osiguranja i austrijskog Saveznog ministarstva finansija i Regulatornog tijela za finansijska tržišta Austrije (FMA). Memorandumom je bliže definisana saradnja na osnovama zajedničkog povjerenja i razumijevanja u oblasti nadzora osiguravajućih društava na principima i procedurama najbolje evropske i međunarodne prakse. Između ostalog, Memorandumom je definisano vršenje zajedničkog posrednog i neposrednog nadzora nad osiguravajućim društvima u Crnoj Gori i Austriji, razmjena prakse vezane za nadzor i upravljanje proizvodima osiguranja, tehnička saradnja, posebno u nadzoru IT sistema i istraživanju i analizi podataka o tržištu osiguranja, kao i saradnja u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, ograničena na opseg nadležnosti i odgovornosti dva regulatora.

Međunarodno udruženje supervizora osiguranja (IAIS), čiji je Agencija punopravni član, je u saradnji sa domaćinom skupa, japanskom Agencijom za finansijske usluge (FSA), u novembru 2023. godine organizovala radne sastanke komiteta IAIS i godišnju konferenciju IAIS-a na kojima su učestvovali brojni supervizori osiguranja iz cijelog svijeta koji su članovi IAIS, a među njima i predstavnici Agencije za nadzor osiguranja. Osim učestvovanja na radnim komitetima i bilateralnih sastanaka, na globalnom seminaru se interaktivno diskutovalo o ulozi supervizora osiguranja u zaštiti od prirodnih katastrofa, razvoju rizika u globalnom sektoru osiguranja, većem fokusu na potrebe potrošača, razvoju nadzornih praksi u rješavanju klimatskih rizika, razvoju kapitalnog standarda za sektor osiguranja.

Agencija je prihvatila inicijativu koja se implementira u okviru projekta Svjetske banke (WB) i Međunarodnog monetarnog fonda, u okviru modula „Finansijski sektor: Institucionalni okvir za korporativno finansijsko izvještavanje“ i sprovedla procjenu usklađenosti regulatornog okvira i prakse za finansijsko izvještavanje i reviziju korporativnog sektora za oblast osiguranja u Crnoj Gori. Aktivnosti su obuhvatile ocjenu poštovanja standarda i kodeksa računovodstva i revizije (prema metodologiji za pripremu Izvještaja o poštovanju standarda i kodeksa računovodstva i revizije (ROSC A&A) uključujući ocjenu računovodstvenih zahtjeva, zahtjeva finansijskog izvještavanja i revizijskih i nadzornih zahtjeva, kao i njihove primjene u praksi kod društava za osiguranje u Crnoj Gori. U Izvještaju se kao kriterijumi koriste Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI), Međunarodni revizijski standardi (MRS) i odgovarajući segmenti pravne tekovine Evropske unije i primjenjive regulative u Crnoj Gori. Aktivnosti su

sprovedene u saradnji sa predstavnicima Centra Svjetske banke za reformu finansijskog izvještavanja, iz Beča (World Bank Centre for Financial Reporting Reform (CFRR)).

U 2023. godini, predstavnici Agencije su imali i aktivnu ulogu u radu regionalnog komiteta Međunarodne asocijacije supevizora osiguranja (IAIS), naročito kroz učešće u edukativnim inicijativama za područje Centralne, Istočne i Jugoistočne Evrope i regiona Južnog Kavkaza.

11. UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I INFRASTRUKTURNA UNAPREĐENJA

U Agenciji je na kraju 2023. godine bilo zaposleno **28 lica** sa sljedećom kvalifikacionom strukturom:

- **9** zaposlenih **magistara nauka**;
- **17** zaposlenih sa **visokom stručnom spremom**;
- **2** zaposlenih sa **srednjom stručnom spremom**.

Dana 30. oktobra 2023. godine Savjet Agencije za nadzor osiguranja je donio **novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta** kojom je unaprijeđena dotadašnja unutrašnja organizacija rada i sistematizacija radnih mjesta, nadležnost i djelokrug rada pojedinih sektora, sa opisom poslova, brojem izvršilaca po kvalifikacionoj strukturi i uslovima za vršenje sistematizovanih poslova. Unutrašnja organizacija i način rada u Agenciji zasnovani su na koncentraciji istih i srodnih i u procesu rada funkcionalno povezanih poslova i zadataka u okviru sektora. U vezi sa tim, za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije obrazovani sljedeći sektori:

- Sektor za neposredni nadzor;
- Sektor za posredni nadzor;
- Sektor za analize, finansije i saradnju;
- Sektor za regulativu, licenciranje i pravne poslove;
- Kabinet.

U skladu sa nadležnostima i ulogom Agencije u finansijskom sistemu, u izvještajnom periodu nastavljene aktivnosti usmjerene na edukaciju zaposlenih u cilju dalje nadogradnje stručnih kapaciteta u Agenciji i blagovremene pripreme za primjenu tekovine EU za oblast osiguranja (direktive Solventnost II i IDD) i novih ESG zahtjeva u pogledu supervizorske praske, od čega je manji dio održan u zemlji, a najvećio dio u inostranstvu, pri čemu je jedan dio obuka organizovan i putem internet platformi.

Agencija je u 2023. godini nastavila aktivnosti na daljem unaprjeđenju kvaliteta, obuhvata i pouzdanosti nadzornih podataka u cilju kontinuiranog razvoja poslovnih procesa u domenu izvještavanja i posrednog nadzora i analiza tržišta osiguranja.

Uvođenjem digitalizacije u proces godišnjeg nadzornog izvještavanja Agencije 2021. godine, značajno je unaprijeđena efikasnost i pouzdanost u ovom domenu uz smanjenje operativnih rizika u pratećim poslovnim procesima kod Agencije i subjekata nadzora.

Potpunom digitalizacijom procesa nadzornog izvještavanja, poudzano i nesmetano funkcionisanje informacionog sistema je dobilo poseban značaj za ključne poslovne procese u Agenciji, te se kontinuirano sprovode aktivnosti na daljem unaprjeđenju i zaštiti informacionog sistema Agencije. Fokus razvojnih aktivnosti u 2023. godini je bio usmjeren na dalji razvoj ovog segmenta u skladu sa funkcionalnostima koje pruža softversko rješenje Agencije.

Tokom 2023. godine ključne aktivnosti su bile na jačanju ICT infrastrukture kao i na nadogradnji postojećih funkcionalnosti informacionog sistema Agencije. Agencija je u 2023. godini sprovedla sve planirane aktivnosti na opremanju alternativne lokacije za oporavak poslovnih procesa u slučaju neupotrebljivosti primarne lokacije (Disaster recovery data centar za državne organe kojim upravlja Ministarstvo javne uprave), kao i na povezivanju primarne i DR lokacije. Započete su aktivnosti na uspostavljanju procedura za čuvanje rezervnih kopija podataka (backup) na DR lokaciji.

Agencija je u 2023. godini obezbijedila kontinuirano održavanje svih softverskih rješenja koja koristi i definisala aktivnosti za njihovo unaprjeđenje.

Razvojne aktivnosti su bile fokusirane i na dalju automatizaciju procesa obrade podatka koje subjekti nadzora dostavljaju Agenciji, u okviru redovnog nadzornog izvještavanja. Ključna unapređenja ostvarena su nadogradnjom analitičkih alata koji su korišćeni u prethodnom periodu uvođenjem predefinisanih izvještaja, za dio podataka i izvještaja na osnovu potreba Sektora za analize, finansije i saradnju i Sektora za posredni nadzor.

U skladu sa Politikom informacione bezbjednosti i rastućim značajem informacionog sistema u poslovanju Agencije, kontinuirano se sprovode aktivnosti na unaprjeđenju zaštite podataka i podizanju svijesti zaposlenih o bezbjednosti podataka i informacija u posjedu Agencije. Shodno rastućoj frekvenciji i intezitetu sajber rizika, Agencija je i u 2023. godini posebnu pažnju posvetila upravljanju sajber rizicima i rizicima informacione bezbjednosti, kao i zaštiti od neovlašćenog upada u internet mrežu Agencije, odnosno zaštiti od sajber napada, pa se kontinuirano vršio monitoring uređaja i softverskih paketa za bezbjednost.

12.USKLAĐIVANJE SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Agencija za nadzor osiguranja je tokom 2023. godine posebnu pažnju posvetila završetku pripremnih aktivnosti za početak rada Radne grupe za primjenu novog **Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 17 - Ugovori o osiguranju (MSFI 17)**, kojim se značajno mijenja okvir finansijskog izvještavanja društava za osiguranje, a čija je primjena u Crnoj Gori odložena za 01. januara 2026. godine.

Agencija je zajedno sa osiguravajućim društvima, Crnogorskim aktuarskim društvom i Nacionalnim biroom osiguravača Crne Gore u decembru 2023. godine odredila početak

aktivnostima Radne grupe za MSFI 17 za kraj januara 2024. godine i u tom smislu je tržištu stavila na raspolaganje svoje prostorije i ostale resurse u cilju održavanja sastanaka sve četiri podgrupe Radne grupe. Sa radom su prve započele Podgrupa 1 koja se bavi tehničkim aspektima neživotnih osiguranja uključujući i reosiguranje koja broji 10 članova i Podgrupa 2 koja se bavi tehničkim aspektima životnih osiguranja uključujući i reosiguranje koja broji 8 članova. U drugom dijelu 2024. godine se očekuje i početak aktivnosti Podgrupe 3 koja će se baviti računovodstvenim pitanjima koja broji 13 članova i Podgrupe 4 koja se bavi statistikom i izvještavanjem i koja broji 14 članova. Sve podgrupe imaju rukovodioce, zamjenike rukovodica i članove, koje svoj rad kordinišu sa predsjednikom radne grupe i upravljačkim odborom cijelog projekta. Osnovno djelovanje radnih grupa je fokusirano na razmjenu znanja i iskustava budući da MSFI 17, kao standard zasnovan na principima, ostavlja mogućnost različitih interpretacija pojedinih stavki zavisno od osiguravajućeg portfelja i načina poslovanja društva. Zadatak Radne grupe je sveobuhvatna i temeljna analiza internih kapaciteta sa predlogom daljih koraka za punu i efikasnu primjenu odredbi MSFI 17 kroz unaprijed definisani vremenski okvir, kao i stalna i pravovremena komunikacija sa Upravljačkim odborom, te nadležnim institucijama. Cilj je da se do 31. 12. 2024. godine izvrši tranzicija na dan 31. 12. 2023. godine u skladu sa zahtjevima MSFI 17 (i MSFI 9). U skladu sa izvedenom tranzicijom potrebno je evidentirati efekte tranzicije do 31. 03. 2025. i uraditi godišnji izračun za 2024. godinu. Nakon toga vršiće se kvartalni izračuni u društvima za osiguranje za 2025. godinu po zahtjevima MSFI 17 i 9 čime bi se formiralo adekvatno početno stanje za potpunu primjenu standarda MSFI 17 i 9. Podgrupa 3 će do 30. 04. 2025. godine pripremiti predlog izmjena Pravilnika o kontnom okviru društava za osiguranje, dok će Podgrupa 4 do 30. 06. 2025. godine pripremiti predlog izmjena Pravilnika o izvještavanju društava za osiguranje

13. AKTIVNOSTI NA RAZVOJU FINANSIJSKE EDUKACIJE

Crna Gora, kroz program Belgijsko-holandske konstituce Međunarodnog monetarnog fonda, učestvuje u projektu tehničke pomoći za oblast finansijske edukacije, koji se realizuje uz finansijsku podršku holandskog Ministarstva finansija, a istim koordinira Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj. U 2022. godini Savjet za finansijsku stabilnost je usvojio **Program razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027**, kao strateški dokument usmjeren ka podizanju nivoa finansijske pismenosti i promovisanju odgovornog finansijskog ponašanja crnogorskih građana. Radi ostvarenja ciljeva definisanih Programom, izrađuju se godišnji akcioni planovi u kojima se identifikuju aktivnosti koje se trebaju preduzeti tokom godine, a koje se zasnivaju na prioritetima razvoja i strateškim ciljevima Programa.

U izvještajnom periodu zaključen je **Memorandum o saradnji na implementaciji Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027**, kojim je uspostavljen okvir saradnje na sprovođenju Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027, kako bi se doprinijelo podizanju opšteg nivoa finansijske pismenosti crnogorskog društva. Potpisnici Memoranduma, pored Agencije, su: Centralna banka Crne Gore,

Ministarstvo finansija, Komisija za tržište kapitala, Ministarstvo prosvjete, Udruženje banaka Crne Gore, Privredna komora Crne Gore, Fond za zaštitu depozita, Montenegroberza, Centralno klirinško depozitarno društvo, Ekonomski fakultet Univerziteta Crne Gore, Elektrotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore, Fakultet za ekonomiju i biznis Univerziteta Mediteran, Fakultet za međunarodnu ekonomiju, finansije i biznis Univerziteta Donja Gorica, Fakultet za informacione sisteme i tehnologije Univerziteta Donja Gorica i Fakultet za poslovnu ekonomiju i pravo Bar.

Tokom 2023. godine Agencija je učestvovala u radu **Nacionalnog komiteta za razvoj finansijske edukacije** i **Operativnog radnog tima Nacionalnog komiteta za razvoj finansijske edukacije**.

Agencija je, kao član Operativnog radnog tima Nacionalnog komiteta za razvoj finansijske edukacije, u 2023. godini učestvovala u izradi **predloga Akcionog plana razvoja finansijske edukacije za 2024. godinu**, koji sadrži aktivnosti na planu finansijskog opismenjavanja populacije u Crnoj Gori koje su institucije potpisnice Memoranduma o saradnji na implementaciji Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027 planirale sprovesti u 2024. godini. Predlogom Akcionog plana razvoja finansijske edukacije za 2024. godinu definisane su mjere i aktivnosti koje će se sprovoditi tokom godine, njihovi nosioci, rokovi i izvori finansiranja, kao i indikatori uspješnosti.

Agencija je, takođe, kroz učešće u radu Operativnog radnog tima, dala doprinos izradi **Izveštaja o realizaciji Akcionog plana razvoja finansijske edukacije za 2023. godinu**. Naime, Agencija je Centralnoj banci Crne Gore, kojoj je dodijeljena uloga koordinatora, početkom 2024. godine dostavila pregled aktivnosti usmjerenih na podizanje nivoa finansijske pismenosti crnogorskih građana iz oblasti osiguranja a koje je sprovela u 2023. godini, i to:

➤ **Predavanje za studente osnovnih studija ekonomije i biznisa iz oblasti osiguranja**

Predstavnici Agencije su, za studente druge i treće godine Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore koji prate predmete Finansijska tržišta i institucije, Finansijska i aktuarska matematika i Matematička ekonomija, održali gostujuće predavanje na temu „Tržište osiguranja Crne Gore – uloga regulatora, učesnici i glavne karakteristike tržišta osiguranja i proizvodi osiguranja“. Studenti su imali priliku da se bliže upoznaju sa ulogom i nadležnostima Agencije kao regulatornog organa nadležnog za nadzor nad obavljanjem poslova iz djelatnosti osiguranja, djelatnošću osiguranja, učesnicima na tržištu osiguranja Crne Gore, grupama i vrstama osiguranja sa posebnim osvrtom na osiguranja motornih vozila i životna osiguranja, kao i sa najnovijim trendovima na crnogorskom tržištu osiguranja.

➤ **Organizovanje drugog po redu Dana osiguranja na Ekonomskom fakultetu**

Sa ciljem podizanja svijesti o potencijalnim rizicima kojima mogu biti izloženi pojedinci, odnosno društvo usljed katastrofalnih događaja (prirodnih katastrofa i onih koje uzrokuje

čovjek) Agencija je, u saradnji sa Ekonomskim fakultetom, organizovala drugi po redu Dan osiguranja na Ekonomskom fakultetu. U okviru ovog događaja, za studente Ekonomskog fakulteta, predstavnike akademske zajednice, regulatora tržišta osiguranja i industrije osiguranja, održane su dvije prezentacije. Predstavnik Triglav grupe je govorio na temu „Katastrofalni događaji u Sloveniji 2023“, te ukazao na posljedice izazvane poplavama i bujicama u 2023. godini, izazove sa kojima se suočila Slovenija u saniranju istih i na ulogu i značaj slovenačkog sektora osiguranja u pokriću i isplati šteta nastalih od poplava i bujica. Načelnik Direkcije za civilnu zaštitu i smanjenje rizika od katastrofa u Direktoratu za zaštitu i spašavanje u Ministarstvu unutrašnjih poslova je održao prezentaciju na temu „Procjena rizika od katastrofa Crne Gore“ dajući osvrt na značaj izvršene nacionalne procjene rizika prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa u Crnoj Gori, koja je završena decembra 2021. godine (<https://media.gov.me/media/gov/2021/mup/nacionalna-procjena-rizika-elektronska-publikacija.pdf>). Takođe, ukazao je i na buduće aktivnosti koje se na državnom nivou trebaju sprovesti kako bi Crna Gora imala adekvatan sistem upravljanja katastrofama. U okviru Dana osiguranja na Ekonomskom fakultetu, održana je i panel diskusija na temu „Osiguranje i katastrofalni rizici“, kojom je moderirao direktor Agencije, a na kojoj su učešće uzeli predstavnici osiguravajućih društava koja se bave poslovima neživotnih osiguranja. Na panelu su razmotrene mogućnosti odnosno vrste osiguranja koje crnogorski sektor osiguranja pruža građanima, privredi i državi u cilju zaštite njihove imovine i posla od rizika katastrofa, uključujući i tehnološke rizike kao što su rizici od sajber napada, kako se može unaprijediti promocija osiguranja od katastrofalnih rizika u javnom prostoru, te način na koji se država može proaktivno uključiti kao održiva podrška sektoru osiguranja u preventivnom djelovanju na rizike od katastrofa.

Za studente Ekonomskog fakulteta koji su prisustvovali događaju, organizovan je Kviz znanja tokom kojeg su odgovarali na pitanja iz oblasti osiguranja, kroz posebno pripremljenu aplikaciju. Najboljih 16 studenata je nagrađeno nagradama koje su obezbijedila društva za neživotno osiguranje.

- **Izrada posebne rubrike „Prigovori i zaštita potrošača“ na zvaničnoj internet adresi Agencije**

Agencija je na zvaničnoj internet stranici www.ano.me kreirala baner Prigovori i zaštita potrošača sa ciljem jednostavnijeg pristupa svim podacima i informacijama od značaja za postojeće i buduće korisnike usluga osiguranja, te sa namjerom da u ovoj sekciji blagovremeno postavlja i prikazuje sve informacije koje su u vezi sa unaprjeđenjem finansijske pismenosti građana.

- **Izrada i distribucija flajera na temu „Osiguranje“**

Agencija je pripremila elektronsku brošuru na temu „Osigurajte svoju imovinu“, sa ciljem da ukaže na značaj osiguranja imovine, dajući smjernice i pojašnjenja u vezi sa zaključenjem ovog osiguranja, te u vezi sa eventualnim prigovorom na rješavanje odštetnog zahtjeva. Ova brošura je postavljena na sajtu Agencije u okviru novokreiranog banera Prigovori i zaštita potrošača, te na nalogu Agencije na društvenoj mreži LinkedIn.

➤ **Izrada i distribucija flajera na temu „Prigovori potrošača na postupanje društava za osiguranje prilikom obrade odštetnih zahtjeva“**

Agencija je pripremila elektronsku brošuru na temu „Postupak po prigovorima“, ukazujući na postupak po prigovorima, sadržaj prigovora, postupanje Agencije po prigovorima, te prekid i obustavu postupka. Ova brošura je postavljena na sajtu Agencije u okviru novokreiranog banera Prigovori i zaštita potrošača, te na nalogu Agencije na društvenoj mreži LinkedIn.

➤ **Sprovođenje nagradnog konkursa za najbolji diplomski i magistarski rad iz oblasti osiguranja**

Agencija, u cilju stimulisanja razvoja naučne misli o osiguranju i podsticanja studenata na bavljenje osiguranjem u njihovom akademskom radu, a povodom obilježavanja 11. decembra - Dana Agencije za nadzor osiguranja, dodjeljuje Godišnju nagradu Agencije za nadzor osiguranja za kategorije najboljeg diplomskog ili specijalističkog, magistarskog, odnosno master rada i doktorskog rada iz oblasti osiguranja.

Javni poziv za dodjelu Godišnje nagrade Agencije za nadzor osiguranja za 2023. godinu objavljen je na internet stranici Agencije i LinkedIn-u. Pravo učešća su imala lica koja su crnogorski državljani i koji su u kalendarskoj godini koja prethodi godini dodjele nagrade odbranili svoj diplomski, specijalistički, magistarski, odnosno master ili doktorski rad na nekom od univerziteta, fakulteta ili visokih škola u Crnoj Gori ili inostranstvu.

Po okončanom roku za učešće po Javnom pozivu, na adresu Agencije je pristigla jedna prijava i to za kategoriju nagrade za najbolji doktorski rad, dok za kategoriju nagrade za najbolji diplomski ili specijalistički rad, te za kategoriju nagrade za najbolji magistarski odnosno master rad nije podnešena nijedna prijava. Kako dostavljeni doktorski rad nije ispunio uslove propisane Pravilnikom o dodjeli godišnje nagrade Agencije za nadzor osiguranja, u 2023. godini nije dodijeljena Godišnja nagrada Agencije za nadzor osiguranja za kategorije najboljeg diplomskog ili specijalističkog, magistarskog, odnosno master rada i doktorskog rada iz oblasti osiguranja.

➤ **Praktična nastava za tri studenta završne godine Osnovnih akademskih studija Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore**

Agencija je, u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore, obezbijedila praktičnu nastavu za tri studenta završne godine Osnovnih akademskih studija Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, u okviru Programa studentske stručne prakse Ekonomskog fakulteta, koja je obavljena tokom maja mjeseca 2023. godine. Studenti su tokom obavljanja praktične nastave imali priliku da teorijska znanja koja su tokom studija stekli na predmetima Finansijska tržišta i institucije, na modulu Makroekonomija i Finansijski menadžment, na modulu Mikroekonomija, primijene u praksi u okviru poslovanja Agencije.

14. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Agencija za nadzor osiguranja je tokom izvještajnog perioda uspješno sprovela planirane aktivnosti u definisanim rokovima, uz punu posvećenost zaposlenih, menadžmenta i Savjeta, a u skladu sa postavljenim ciljevima. **Shodno preliminarnim podacima sa kraja 2023. godine, sektor osiguranja je u prethodnoj godini poslovao stabilno i profitabilno, pri čemu su sva osiguravajuća društva su bila solventna i likvidna i ažurno su rješavala i isplaćivala štete osiguranicima.** Preliminarni podaci o poslovanju osiguravajućih društava pokazuju da su osiguravači u 2023. godini fakturirali do sada rekordnu premiju osiguranja u iznosu od **119,5 mil. EUR**, što predstavlja rast od 10,3% u odnosu na 2021. godinu, pri čemu je premija neživotnog osiguranja ostvarila je rast za 10,3%, a premija životnog osiguranja za 10,5%. Ukupan iznos riješenih šteta u 2022. godini iznosio je **49,8 mil. EUR** i ostvario je rast od 9,2% u odnosu na 2022. godinu. Agregatna bilansna suma osiguravača na dan 31.12.2022. godine iznosila je **307,3 mil. EUR**, pri čemu je u obveznice čiji je emitent država Crna Gora uloženo je 63,6% agregatne aktive, odnosno **195,6 mil. EUR**. Ostvaren je pozitivan rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja na nivou sektora, u iznosu od **14,0 mil. EUR**, što je za 20,7% više u odnosu na 2022. godinu.

Pored aktivnosti definisanih Operativnim planom rada Agencije u 2023. godini, brojne druge aktivnosti su bile predmet rada i uspješne realizacije od strane zaposlenih, i menadžmenta Agencije.

Tržište osiguranja u 2023. godini je potvrdilo značajnu vitalnost, čemu je doprinijelo i odgovorno i proaktivno djelovanje Agencije za nadzor osiguranja kroz aktivnosti koje je sprovodila i sprovodi u cilju održanja stabilnosti tržišta, razvoja djelatnosti osiguranja i zaštite interesa osiguranika.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2023. GODINU**

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2023. GODINU

SADRŽAJ

	Strana
I IZVJEŠTAJ REVIZORA	1 - 4
II FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI:	
BILANS USPJEHA ZA 2023. GODINU	5 - 7
BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE	8 - 11
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE	12
ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU	13
III NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	14 - 28

Društvo za reviziju finansijskih iskaza d.o.o.
Ul. Vasa Raičkovića br. 5, Podgorica
Tel/faks: +382 20 244 652
Mob. tel. +382 67 802 881
e-mail: eurorev@t-com.me

IZVJEŠTAJ REVIZORA

Savjetu Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, koji obuhvataju bilans stanja na dan 31.12.2023. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za 2023. godinu, te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, u svim značajnim aspektima prikazuju fer i istinito finansijski položaj Agencije na dan 31.12.2023. godine, njenu finansijsku uspješnost te novčane tokove za godinu koja se završava na ovaj datum u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i adekvatni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja o njima, i ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Adekvatno priznavanje, vrednovanje i objelodanjivanje prihoda od naknada</i>	
<p>Agencija za nadzor osiguranja, Podgorica, ostvaruje prihode po osnovu naknade od osiguravajućih društava, u visini od 0,99 %, bruto premije osiguranja, po osnovu naknada za izdavanje licenci i ostalih naknada.</p> <p>Kod potraživanja od kupaca postoji rizik neadekvatnog priznavanja prihoda i njihovog pravilnog - tačnog obračuna.</p> <p>Utvdili smo da je prihod po osnovu naknade od osiguravajućih društava ključno pitanje revizije zbog njihovog značajnog iznosa, te rizika priznavanja i vrednovanja prihoda i sa njima povezanim potraživanjima.</p> <p>Objelodanjene informacije koje se odnose na priznavanje navedenih prihoda izvršeno je u napomeni 4.1 u Napomenama uz finansijske iskaze.</p>	<p>Naše revizijske procedure su uključivale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumijevanje politika i procedura koje se primjenjuju na priznavanje prihoda kao i analizu i testiranje efikasnost funkcionisanja internih kontrola koje se odnose na proces priznavanja prihoda i procjenu potraživanja; - Obavljanje analitičkih postupaka ključnih komponenti Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, analizirajući aktuelne performanse sa istim performansama prethodne godine; - Obavljanje cut-off procedura na uzorku transakcija prihoda na kraju godine kako bi se zaključilo da li je priznavanje obavljeno za odgovarajući vremenski period; - Testiranje na bazi uzorka ispostavljenih obračuna naknada i praćenje do njihove naplate, te adekvatnost obuhvatanja plaćanja i - Provjera na bazi uzorka tačnosti obračuna naknada. <p>Zaključak:</p> <p><i>Na osnovu izvršenih aktivnosti, nismo utvdili materijalne greške za priznavanje i vrednovanje prihoda i potraživanja.</i></p>

Odgovornosti menadžmenta za finansijske izvještaje

Menadžment je odgovoran za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s punim MSFI i za one interne kontrole za koje menadžment odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili grešaka. U sastavljanju finansijskih izvještaja, menadžment je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica, da nastavi sa poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s nastavkom poslovanja i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na stalnosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Agenciju za nadzor osiguranja, Podgorica, ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usled prevare ili greške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usled prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRS, koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- identifikujemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog iskaza nastalog usled prevare je veći od rizika nastalog usled greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, falsifikovanje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- sagledavamo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica.
- ocjenjujemo adekvatnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je izvršio menadžment.
- donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane menadžmenta i, na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencije za nadzor osiguranja, Podgorica da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom mišljenju na objelodanjivanje u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija za nadzor osiguranja, Podgorica prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija. Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugom i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takode, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite. Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorskom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u veoma rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopštiti u našem izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posledice saopštavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog saopštavanja.

Podgorica, 15. mart 2024. godine.

“EUROREV” DOO, Podgorica

Sava Obradović
Sava Obradović, Ovlašćeni revizor

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

ISKAZ O REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine

u EUR

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201			
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1.121.596	1.002.068
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	4	1.121.265	1.001.716
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		331	352
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		295.835	238.152
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209	5	22.257	18.235
53, 54 i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	6	232.179	181.025
540	c) Amortizacija	210a	7	41.399	38.892
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	8	761.830	635.507
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		571.449	473.664
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		190.381	161.843
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		57.935	45.321
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		126.465	111.340
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		5.981	5.182
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217			
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220			
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		63.931	128.409
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227		
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228		
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229		
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	14	14
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231		
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232		
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	14	14
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234		
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235		
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236		
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237	51	48
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238		
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239		
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepov. licima	240	51	48
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241	(37)	(34)
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242	63.894	128.375
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243		
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244	63.894	128.375
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		
721	1. Tekući porez na dobit	246		
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	15	63.894
				128.375

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249		
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250		
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251		
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252		
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253		
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254		
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255		
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256		
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257		
	VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258		
	VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259		
	IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260	63.894	128.375
	X. ZARADA PO AKCIJI	261		
	1. Osnovna zarada po akciji	262		
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263		
	XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264		
	XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265		

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Odgovorno lice

Milica Marojević

mr Branko Barjaktarović

U Podgorici

Dana 13.03.2024. godine

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA
ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan 31.12.2023. godine

u EUR

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznosi		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Kranje stanje 31.12.2022. g.	Početno stanje 01.01.2022. g.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		1.037.759	1.064.929	
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	9	8.591	10.846	
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		8.591	10.846	
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007				
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	10	1.029.168	1.054.083	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009		975.486	988.155	
023, 027(dio)	2. Postrojenja i oprema	010		52.561	64.807	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		1.121	1.121	
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		1.121	1.121	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015				
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016				
030, 039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022				
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023				

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024			
	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		1.442.961	1.301.691
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		513	108
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni dijelovi, sitan inventar i auto gume)	027			
11	2. Nedovršena proizvodnja	028			
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029			
15	4. Dati avansi	030		513	108
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		12.919	10.353
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032			
200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033			
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034			
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		12.919	10.353
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036			
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037			
21, 22, osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	11	12.919	10.353
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039			
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040			
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041			
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042			
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	12	1.429.529	1.291.230
04	V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044			
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	13	13.107	10.560
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		2.493.827	2.377.180
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		2.300.009	2.236.115
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102			
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
320	III. EMISIONA PREMIJA	104			

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105		346.738	346.834	
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109	14	346.738	346.834	
dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	15	1.953.271	1.889.281	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		1.889.281	1.759.782	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		63.990	129.499	
350	3. Gubitak ranijih godina	114				
351	4. Gubitak tekuće godine	115				
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		28.013	28.417	
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		28.013	28.417	
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	6	28.013	28.417	
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121				
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122				
414, 415	1. Dugoročni krediti	123				
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124				
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125				
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126				
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		165.805	111.336	
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	6	149.768	99.664	

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129		16.037	11.672	
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	16	7	2.021	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		138	138	
433 i 434	4. Obaveze prema dobavljačima	133	17	15.866	9.487	
439(dio)	5. Obaveze po mjenicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		26	26	
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138				
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139		26	26	
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140				
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141				
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143			1.312	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		2.493.827	2.377.180	

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

Milica Marojević

Odgovorno lice

mr Branko Barjaktarović

U Podgorici

Dana 13.03.2024. godine

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine

u EUR

POZICIJA	Redni broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	1.139.135	1.022.178
1. Prodaja i primljeni avansi	302	1.121.265	1.001.716
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	14	14
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	17.856	20.448
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	986.607	792.815
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	204.784	148.487
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	781.772	644.280
3. Plaćene kamate	308	51	48
4. Porez na dobitak	309		
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310		
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	152.528	229.363
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312		
1. Prodaja akcija i udjela	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sred.	314		
3. Ostali finansijski plasmani	315		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316		
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	14.229	15.802
1. Kupovina akcija i udjela	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sred.	320	14.229	15.802
3. Ostali finansijski plasmani	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	(14.229)	(15.802)
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327		
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	329		
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332		
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	138.299	213.561
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	1.291.230	1.077.669
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	1.429.529	1.291.230

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izvještaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA
ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

Pozicija	OPIS	u EUR									
		Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 321, zacione rezerve (grupa 33) 322)	Revalorizacijske rezerve (grupa 33)	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Gubitak (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udjeli (rn 237)	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9-10)
1.	Stanje na dan 01.01.2022. godine						347.970	1.759.782			2.107.752
2.	Efekte retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika										
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2022. godine (r.br. 1+2)						347.970	1.759.782			2.107.752
4.	Neto promjene u 2022. godini						(1.136)	129.499			128.363
5.	Stanje na dan 31.12. 2022. godine (r.br. 3+4)						346.834	1.889.281			2.236.115
6.	Efekte retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika										
7.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2023. godine (r.br. 5+6)						346.834	1.889.281			2.236.115
8.	Neto promjene u 2023. godini						(96)	63.990			63.894
9.	Stanje na dan 31.12.2023. godine (r.br. 7+8)						346.738	1.953.271			2.300.009

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza
Milica Marojević
U Podgorici 13.03.2024. godine

Odgovorno lice
mr Branko Barjaktarović

Napomene na stranama 14 - 28 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja
Izveštaj revizora - strane 1 - 4.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje****Djelatnost i organizacija**

I. Agencija za nadzor osiguranja, Podgorica osnovana je 2007. godine u skladu sa Zakonom o osiguranju, kao regulatorni organ u oblasti osiguranja imovine i lica.

Osnovna djelatnost Agencije je zaštita interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, radi obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja. Poslovi iz djelatnosti Agencije se obavljaju u okviru osnovnih organizacionih jedinica - sektora koji su formirani u zavisnosti od potrebe obavljanja poslova Agencije:

- sektor za neposredni nadzor tržišta osiguranja,
- sektor za posredni nadzor tržišta osiguranja,
- sektor za analize, finansije i saradnju,
- sektor za regulativu, licenciranje i pravne poslove i kabinet.

U okviru svojih nadležnosti Agencija obavlja sledeće poslove:

- izdaje dozvole za obavljanje poslova osiguranja, reosiguranja i saosiguranja, posredovanja i zastupanja i drugih poslova povezanih sa poslovima osiguranja,
- daje saglasnost na akte i radnje utvrđene zakonom,
- vrši nadzor nad obavljanjem djelatnosti osiguranja,
- odlučuje o prigovorima osiguranika i drugih korisnika osiguranja,
- saraduje sa drugim nadzornim organima u zemlji i inostranstvu,
- daje inicijative za uređivanje pitanja iz oblasti osiguranja...

Agencija u okviru svoje nadležnosti donosi opšte i pojedinačne akte (odluke, rješenja, mišljenja, potvrde...) pod uslovima i na način propisan zakonom i drugim propisima.

Sredstva za rad Agencije se obezbjeđuju iz:

- naknada utvrđenih zakonom,
- sredstava koja izdvajaju društva za osiguranje, društva za reosiguranje i drugi subjekti nadzora, u skladu sa zakonom, u visini do 1 % bruto premije osiguranja i
- drugih prihoda u skladu sa zakonom.

Organi Agencije su Savjet Agencije i direktor. Savjet Agencije čine Predsjednik i dva člana, koje imenuje i razrešava Vlada. Predsjednik i članovi se imenuju na period od pet godina i mogu biti ponovo imenovani.

Sjedište Agencije je u Podgorici, ulica Moskovska 17 A M/Cl.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

Broj zaposlenih radnika na kraju 2023. godine je bio 28 (2022. godine 24).

Agencija sastavlja i vodi poslovne knjige po Kontnom okviru za privredna društva.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**Izjava o usaglašenosti**

2.1. Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Agencije i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori.

Uticaj i primjena novih i revidiranih MSFI i MRS

2.2. Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu MRS odnosno MSFI koji su bili u primjeni na dan 01.01.2013. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Crne Gore. Promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 01.01.2013. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Crnoj Gori.

Prema Zakonu o računovodstvu Crne Gore pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), koje je proglasio IASB i usvojio i objavio nadležni organ koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje.

U skladu sa odlukom Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore od 01.01.2009. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Međunarodni računovodstveni standardi (MRS):

MRS - 1, 2, 7, 8, 10, 12, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40 i 41.

Od 01.01.2009. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI):

MSFI - 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 8.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

Od 01.01.2013. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Medunarodni standardi finansijskog izvješavanja (MSFI):
MSFI - 10, 11, 12 i 13.

Od 01.01.2022. godine, u Crnoj Gori su prevedeni i u primjeni sledeći Medunarodni standardi finansijskog izvješavanja (MSFI):
MSFI 14 i MSFI 16.

Od 01.01.2022. godine, u Crnoj Gori je preveden i u zvaničnoj primjeni sledeći IFRIC:
IFRIC 22.

Od 01.01.2024. godine, u Crnoj Gori će biti u zvaničnoj primjeni sledeći Medunarodni standardi finansijskog izvješavanja (MSFI):
MSFI - 9 i 15.

Novi standardi i nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period, nisu zvanično prevedeni i objavljeni u Crnoj Gori.

Korišćenje procjenjivanja

2.3. Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

Koncept nastavka poslovanja

2.4. Finansijski izvještaji sastavljeni su na osnovu načela stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da stanje u privredi i buduće mjere monetarne i ekonomske politike neće imati značajan negativan uticaj na budući finansijski položaj i rezultate poslovanja Agencije.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****Osnovne računovodstvene politike**

3. Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja godišnjeg računa za 2023. godinu su sledeće:

Prihodi

3.1. Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti u skladu sa Odlukom o naknadama. Prihod se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije.

Ostvareni prihodi se najvećim dijelom odnose na naknadu od osiguravajućih društava u visini od 0,99 % bruto premije osiguranja.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

Poslovni rashodi

3.2. Poslovni rashodi uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Agencije. Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda).

Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim приходima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu i onda kada je nastala obaveza a nema uslova da se priznaju kao bilansna pozicija imovine.

Finansijski prihodi i rashodi

3.3. Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode kamata. Prihodi i rashodi od kamata se iskazuju u momentu obračuna prema ugovorenim kamatnim stopama. Pod kamatom se, takođe, podrazumijeva i bilo koji oblik revalorizacije obaveza, ako je to ugovoreno ili propisano.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****Preračunavanje stranih sredstava plaćanja**

3.4. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost EUR, po kursu valuta važećem na dan bilansa stanja.

Positivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u EUR i preračunom poslovnih promjena u toku godine, priznaju se u bilansu uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

Doprinosi za socijalnu sigurnost zaposlenih

3.5. U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Agencija je u obavezi da uplati u ime zaposlenih, Fondu PIO, Zavodu za zapošljavanje i Fondu rada kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po zakonom propisanim stopama. Doprinosi na teret zaposlenog i doprinosi na teret poslodavca se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Porezi i doprinosi**3.6.1. Tekući porez na dobit**

Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa poreskim propisima Crne Gore.

Stope poreza na dobit pravnih lica su progresivne i iznose:

- za dobit do 100.000,00 Eur-a 9 %,
- za dobit od 100.000,01 Eur-a do 1.500.000,00 Eur-a: 9.000,00 Eur-a + 12 % na iznos preko 100.000,01 Eur-a i
- za dobit preko 1.500.000,01 Eur-a: 177.000,00 Eur-a + 15 % na iznos preko 1.500.000,01 Eur-a.

Agencija nije obveznik poreza na dobit.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****3.6.2. Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja**

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

Ovi porezi i doprinosi su iskazani u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

Nematerijalna ulaganja

3.7. Nematerijalna ulaganja početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja.

U skladu sa članom 13. stav 3. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl. list CG, br. 146/2021) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija kupljenih softvera se za poreske svrhe obračunava primjenom regresivnog metoda, dok se za ostala nematerijalna ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.

Nekretnine, postrojenja i oprema

3.8. Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena nakon početnog priznavanja iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini faktorna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Potreba za revalorizacijom zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Naknadni troškovi, troškovi zamjene djelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti postrojenja i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme i postrojenja, smatraju se rashodom perioda u kome su nastali. Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje nekretnina, postrojenja i opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknadije na teret ostalih rashoda.

Amortizacija

3.9. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava. Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Stope amortizacije koje su u primjeni su:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Stopa amortizacije</i> %
Nematerijalna ulaganja	20
Gradevinski objekti	1,25
Vozila	25 - 33,33
Računarska oprema	16,67 - 100
Kancelarijski namještaj	11,11 - 100

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

U skladu sa članom 13. stav 3. Zakona o porezu na dobit pravnih lica (Sl. list CG br. 146/2021) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

3.10. Agencija na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja.

Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Obezvrjeđenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjenje vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknadivog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjenja vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama.

Poništenje obezvrjeđenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacione rezerve.

Dugoročni finansijski plasmani

3.11. Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednuju se po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednuju se po amortizacionom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak****Potraživanja iz poslovnih odnosa**

3.12. Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po fer vrijednosti.

Rezervisanje za umanjene vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Agencija neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjena se priznaje u bilansu uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

3.13. Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite po videnju kod poslovnih banaka i druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijanja do tri mjeseca.

Obaveze prema dobavljačima

3.14. Obaveze prema dobavljačima se prikazuju po fakturnoj vrijednosti.

Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

3.15. Rezervisanja se priznaju kada Agencija ima zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva sredstava kako bi se izmirila obaveza i kada se iznos ovih obaveza može pouzdano procijeniti.

Agencija procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća da će sudski spor biti izgubljen, Agencija vrši rezervisanje kojim se u cjelosti obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva se ne priznaju u finansijskim izvještajima.

Pravična (fer) vrijednost

3.16. Poslovna politika Agencije je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Agencije vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Agencije, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

4. Ove prihode čine:

	2023.	2022.
	EUR	EUR
Prihodi od naknada za nadzor osigurav. društava	1.069.715	977.066
Prihodi od naknada za izdavanje licenci	30.850	14.700
Prihodi od ostalih naknada	20.700	9.950
	1.121.265	1.001.716

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala

5. Pregled ovih troškova dat je u sledećoj tabeli:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
	EUR	EUR
Troškovi goriva	(2.800)	(1.210)
Troškovi električne energije	(4.060)	(4.431)
Troškovi kancelarijskog materijala	(5.159)	(3.753)
Trošak vode	(208)	(238)
Troškovi Službenog lista i stručne literature	(6.525)	(5.696)
Troškovi ostalog materijala	(3.505)	(2.907)
	<u>(22.257)</u>	<u>(18.235)</u>

Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

6. Ostali troškovi poslovanja se sastoje iz:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
	EUR	EUR
Troškova rezervisanja	(55.694)	(55.452)
Troškova PTT usluga	(11.392)	(9.261)
Troškova održavanja osnovnih sredstava	(36.899)	(16.523)
Troškova zakupa	(8.135)	(7.902)
Troškova reklame i propagande	(1.596)	(2.465)
Troškova reprezentacije	(19.835)	(11.270)
Troškova osiguranja	(8.899)	(2.520)
Troškova platnog prometa	(2.504)	(2.285)
Troškova članarina	(37.472)	(33.981)
Troškova ostalih poreza i doprinosa	(12.211)	(12.227)
Troškova edukacije	(12.451)	(9.404)
Ostalih troškova poslovanja	(25.091)	(17.735)
	<u>(232.179)</u>	<u>(181.025)</u>

Troškove rezervisanja čine rezervisanja za Fond za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih u iznosu od 50.104 EUR-a i rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine prilikom odlaska u penziju - 5.590 EUR-a.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Odluku o formiranju Fonda za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih, u koji se izdvaja 5 % ukupno ostvarenih prihoda, donio je Savjet Agencije 29.09.2014. godine.

Na dan 31.12.2023. godine obaveze za rezervisanja za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih iznose 149.768 EUR-a, a za jubilarne nagrade i otpremnine - 28.013 EUR-a.

Amortizacija

7. Troškovi amortizacije iznose 41.399 EUR-a (2022. godine 38.892 EUR-a) i čine ih amortizacija nematerijalnih ulaganja u iznosu od 3.160 EUR-a i nekretnina, postrojenja i opreme - 38.239 EUR-a.

Amortizacija je obračunata u skladu sa napomenom 3.9.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

8. Pregled troškova zarada je sledeći:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
	EUR	EUR
Troškovi neto zarada i naknada zarada	(398.490)	(359.017)
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	(57.935)	(45.321)
Troškovi doprinosa za PIO	(126.465)	(111.340)
Troškovi ostalih doprinosa	(5.981)	(5.182)
Troškovi naknada Savjeta Agencije	(15.252)	(12.953)
Troškovi zimnice	(32.359)	(26.925)
Troškovi neto naknada po ugovoru o djelu i dopunskom radu	(16.600)	(9.030)
Troškovi smještaja i prevoza na službenom putu	(56.832)	(32.614)
Troškovi dnevnica	(12.584)	(9.682)
Ostali lični rashodi (8. mart, pomoći zaposlenima i dr.)	(39.332)	(23.443)
	<u>(761.830)</u>	<u>(635.507)</u>

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Nematerijalna ulaganja

9. Nematerijalna ulaganja iznose 8.591 EUR-o (31.12.2023. godine 10.846 EUR-a) i čine ih softveri i licence.

Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva

10. Nekretnine, postrojenja i oprema su prikazana kako slijedi:

	<u>Građevin.</u> <u>objekti</u>	<u>Vozila</u>	<u>Ostala</u> <u>oprema</u>	<u>Ostala</u> <u>sredstva</u>	<u>Ukupno</u>
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Nabavna vrijednost					
Stanje 01.01.2023. godine	1.013.492	11.224	101.592	1.121	1.127.429
Povećanje - nabavke	-	-	13.325	-	13.325
Rashod	-	-	(96)	-	(96)
Stanje 31.12.2023. godine	1.013.492	11.224	114.821	1.121	1.140.658
Ispravka vrijednosti					
Stanje 01.01.2023. godine	25.337	5.392	42.617	-	73.346
Obračunata amortizacija	12.669	2.696	22.875	-	38.240
Rashod	-	-	(96)	-	(96)
Stanje 31.12.2023. godine	38.006	8.088	65.396	-	111.490
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	975.486	3.136	49.425	1.121	1.029.168
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	988.155	5.832	58.975	1.121	1.054.083

Ostala nepomenuta potraživanja

11. Ova potraživanja iznose 12.919 EUR-a (2022. godine 10.353 EUR-a) i čine ih: potraživanja za refundacije bolovanja u iznosu od 12.244 EUR-a, potraživanja za preplaćene poreze i doprinose - 353 EUR-a i potraživanje od zaposlenih - 322 EUR-a.

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak

Gotovina na računima i u blagajni

12. Gotovinsku sačinjavaju:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
	EUR	EUR
Žiro račun	1.420.877	1.283.398
Devizni račun	8.538	7.035
Blagajna	114	797
	<u>1.429.529</u>	<u>1.291.230</u>

Agencija poslovanje obavlja preko "Crnogorske komercijalne banke" ad, Podgorica, "Prve banke CG" ad, Podgorica i "NLB banke" ad, Podgorica.

Aktivna vremenska razgraničenja

13. Aktivna vremenska razgraničenja iznose 13.107 EUR-a (2022. godine 10.560 EUR-a) i čine ih razgraničeni troškovi licenci u iznosu od 6.267 EUR-a, razgraničeni troškovi domena - 2.528 EUR-a, razgraničeni troškovi osiguranja - 3.955 EUR-a i razgraničeni troškovi kataloga propisa - 357 EUR-a.

Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata

14. Ove rezerve na dan 31.12.2023. iznose 346.738 EUR-a (2022. godine 346.834 EUR-a) i čine ih revalorizacione rezerve po osnovu procjene građevinskih objekata u iznosu od 303.798 EUR-a, vozila - 11.224 EUR-a, računarske opreme - 22.233 EUR-a i kancelarijskog namještaja - 9.483 EUR-a.

Revalorizacione rezerve su smanjene, a neraspoređena dobit povećana za 96 EUR-a po osnovu rashoda opreme.

Neraspoređeni dobitak

15. Poslovnu 2023. godinu Agencija je završila sa dobitkom u iznosu od 63.894 EUR-a (2022. godine 128.375 EUR-a).

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA, PODGORICA**Napomene uz finansijske izvještaje - nastavak**

Revalorizacione rezerve su smanjene, a neraspoređena dobit povećana, za 96 EUR-a po osnovu rashoda opreme.

Ukupna neraspoređena dobit iznosi 1.953.271 EUR-o.

Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija

16. Ove obaveze na dan 31.12.2023. godine iznose 7 EUR-a (2022. godine - 2.021 EUR-o) i čini ih minusni saldo na platnoj kartici.

Obaveze prema dobavljačima

17. Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2023. godine iznose 15.866 EUR-a (2022. godine 9.487 EUR-a) i čine ih obaveze prema: Upravi za nekretnine, Podgorica u iznosu od 6.250 EUR-a, "Crnogorskom telekomu", Podgorica - 954 EUR-a, "4SECu", Podgorica - 1.997 EUR-a, "Promotivu", Podgorica - 1.024 EUR-a, "Cijevni komerc", Podgorica - 1.067 EUR-a i ostalim dobavljačima u iznosu od 4.574 EUR-a.

Sudski sporovi

18. Protiv Agencije se, prema izjavi odgovornih, ne vode sudski sporovi.

Popunjiva pravno lice AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA	
Matični broj 02669579	Šifra djelatnosti 8413
Popunjiva _____	

Naziv: AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA
Sjedište: Podgorica, Moskovska 17/A

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan 31.12.2023. godine

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznosi		
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12. 2022.g.	Početno stanje 20__g.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		1,037,759	1,064,929	0
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	4.6.	8,591	10,846	0
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		8,591	10,846	
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007				
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	4.7.	1,029,168	1,054,083	0
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009		975,486	988,155	
023, 027 (dio)	2. Postrojenja i oprema	010		52,561	64,807	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011		1,121	1,121	0
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014		1,121	1,121	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015				
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016				0
030, 039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	022				

038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023				
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		1,442,961	1,301,691	0
	I. ZALIHE (027 do 030)	026		513	108	0
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027				
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029				
15	4. Dati avansi	030		513	108	
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031	4.8.	12,919	10,353	0
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032				
200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		12,919	10,353	0
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036				
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037				
21, 22, osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		12,919	10,353	
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039				
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040				
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041				
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042				
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	4.9.	1,429,529	1,291,230	
04	V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045		13,107	10,560	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		2,493,827	2,377,180	0
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		2,300,009	2,236,115	0
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102				
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	4.10.	346,738	346,834	0
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109		346,738	346,834	

dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		1,953,271	1,889,281	0
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		1,889,281	1,759,782	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113	4.11.	63,990	129,499	
350	3. Gubitak ranijih godina	114				
351	4. Gubitak tekuće godine	115				
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		28,013	28,417	0
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		28,013	28,417	0
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	4.3.	28,013	28,417	
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121				
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		0	0	0
414, 415	1. Dugoročni krediti	123				
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124				
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125				
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126				
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		165,805	111,336	0
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	4.3.	149,768	99,664	
	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129		16,037	11,672	0
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131		7	2,021	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132		138	138	
433, 434, 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133		15,866	9,487	
439(dio)	5. Obaveze po menicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		26	26	0
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138				
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139		26	26	
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140				

481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141				
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143			1,312	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		2,493,827	2,377,180	0

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U Podgorici
Dana 13.03.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

M. Karapović

Odgovorno lice

Popunjiva pravno lice AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA	
Matični broj 02669579	Šifra djelatnosti 8413
Popunjiva	

Naziv: AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA	
Sjedište: Podgorica, Moskovska 17/A	

ISKAZ O REZULTATU /BILANS USPIJEHA/
u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	-u EUR-	
				Iznos	
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201			
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1.121.596	1.002.068
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	4.1.	1.121.265	1.001.716
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		331	352
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		295.835	238.152
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	4.2.	22.257	18.235
53, 54 (dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	4.3.	232.179	181.025
540	Amortizacija	210a	4.4.	41.399	38.892
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		761.830	635.507
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	4.5.	571.449	473.664
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		190.381	161.843
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		57.935	45.321
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		126.465	111.340
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		5.981	5.182
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217		0	0
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			
584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtna imovine (osim finansijske)	219			
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220			
	i. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		63.931	128.409
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222		0	0
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		0	0
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		14	14
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233		14	14
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234		0	0
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		51	48

560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		51	48
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		-37	-34
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		63,894	128,375
690 - 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		63,894	128,375
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		0	0
721	1. Tekući porez na dobit	246			
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247			
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		63,894	128,375
	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
	VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259			
	IX. NETO SVEOBUHVAATNI REZULTAT (249+259)	260		63,894	128,375
	X. ZARADA PO AKCIJI	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
	XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EUROPSKOG

U Podgorici
Dana 13.03.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Milica Popović

Odgovorno lice

[Signature]

Popunjava pravno lice AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA	
Matični broj 02669579	Šifra djelatnosti 8413
Popunjava _____	

Naziv: AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA
Sjedište: Podgorica, Moskovska 17/A

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

POZICIJA	Redni broj	-u EUR-	
		Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	1,139,135	1,022,178
1. Prodaja i primljeni avansi	302	1,121,265	1,001,716
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	14	14
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	17,856	20,448
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	986,607	792,815
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	204,784	148,487
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	781,772	644,280
3. Plaćene kamate	308	51	48
4. Porez na dobitak	309		
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310		
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	152,528	229,363
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312	0	0
1. Prodaja akcija i udjela	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani	315		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316		
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	14,229	15,802
1. Kupovina akcija i udjela	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	14,229	15,802
3. Ostali finansijski plasmani	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	-14,229	-15,802
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327		
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	329		
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332		
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	138,299	213,561
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	1,291,230	1,077,669
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	1,429,529	1,291,230

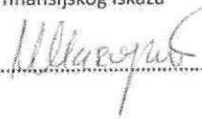
Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U Podgorici

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Odgovorno lice

Dana 13.03.2024.

Popunjava pravno lice AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA
 Matični broj 03695979
 Popunjava
 Šifra djelatnosti 8413

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 u periodu od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine

Opis	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 300)	Red. br.	Ostali kapital (m 309)	Red. br.	Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Red. br.	Emisija premija (m 320)	Red. br.	Rezerve (m 321, 322)	Red. br.	Rev. rez. i ner. dobi i gub. (grupa 33)	Red. br.	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Red. br.	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	u EUR ima:		Ukupna (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9-10)
																		10	11	
1. Stanje na dan 01.01. 2022. godine	401		410		419	428	437		446	347.970	455	1.759.782	464	473	482	2.107.752				
Efektivi retroaktivne ispravke materijalno zračajskih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420	429	438		447		456		465	474	483					
2. Korigirano početno stanje na dan 01.01. 2022. godine (r.br. 1+2)	403		412		421	430	439		448	347.970	457	1.759.782	466	475	484	2.107.752				
3. Neto promjene u 2022. godini	404		413		422	431	440		449	-1.136	458	179.499	467	476	485	128.363				
4. Stanje na dan 31.12. 2022. godine (r.br. 3+4)	405		414		423	432	441		450	346.834	459	1.889.281	468	477	486	2.236.115				
5. Efektivi retroaktivne ispravke materijalno zračajskih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424	433	442		451		460		469	478	487	0				
6. Korigirano početno stanje na dan 01.01. 2023. godine (r.br. 5+6)	407		416		425	434	443		452	346.834	461	1.889.281	470	479	488	2.236.115				
7. Neto promjene u 2023. godini	408		417		426	435	444		453	-96	462	63.960	471	480	489	63.864				
8. Stanje na dan 31.12. 2023. godine (r.br. 7+8)	409		418		427	436	445		454	346.738	463	1.953.271	472	481	490	2.300.009				

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U Podgorici

Dana 13.03.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog iskaza

Odgovorno lice

STATISTIČKI ANEKS
na dan 31.12.2023.godine

STATISTIČKI ANEKS

Popunjava pravno lice AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

0	2	6	6	9	5	7	9	8	4	1	3	0	2	6	6	9	5	7	9
Matični broj								Šifra djelatnosti				PIB							

Popunjava

Naziv: AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Sjedište: Podgorica, Moskovska 17/A

Navesti tekstualno pretežnu djelatnost kojom ste se bavili tokom godine:

 AD DOO KD OD DSD preduzetnik ostalo
 malo pravno lice srednje pravno lice veliko pravno lice

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red. broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca djeljen sa brojem mjeseci)	001		25	24
60	Prihodi od prodaje robe	002			
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003			
62	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005			
650	Prihodi od zakupnina	006		1,121,265	1,001,716
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodane robe	008			
511	Troškovi materijala za izradu	009			
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		15,189	12,356
513	Troškovi goriva i energije	011		7,068	5,879
520	Troškovi zarada i i naknada zarada (bruto)	012		550,396	489,557

529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013	156,114	92,664
53	Troškovi proizvodnih usluga	014	58,022	36,151
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015	48,291	25,784
533	Troškovi zakupnina	016	8,135	7,902
534 i 535	Troškovi sajмова i troškovi reklame i propagande	017	1,596	2,465
536	Troškovi istraživanja	018		
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019	19,895	11,270
552 i 553	Troškovi premije osiguranja i platnog prometa	troškovi 020	11,404	4,805
573	Gubici od prodaje materijala	021		
10	Zalihe materijala	022		
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023		
12	Zalihe gotovih proizvoda	024		
13	Zalihe roba	025		
Rb				
Račun				
Anaitički prikaz prihoda i izdataka vezanih za nematerijalnu imovinu				
Vrijednost				
Prihodi:				
1	652	Prihodi od naknada po osnovu patenata		
2	652	Prihodi po osnovu autorskih prava		
3	652	Prihodi od prodaje licenci		
Izdaci (neto) za :				
4	010	Ulaganja u razvoj		
		0100 Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine		
		0101 Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine		
		0102 Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine		
		0103 Ostali izdaci za razvoj		
		0108 Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj		
		0109 Obezvredenje vrijednosti ulaganja u razvoj		
5	011	Koncesije, patenti, licence i slična prava		
		0110 Koncesije		
		0111 Patenti		
		0112 Licence		
		0113 Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.		
		0114 Druga slična prava		
		0118 Ispravka vrijednosti koncesija, patenata, licenci i sličnih prava		
		0119 Obezvredivanje koncesija, patenata, licenci i sličnih prava		
6	012	Goodwill		
		0120 Goodwill nastao po osnovu stečene (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica		
		0121 Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu		
		0129 Obzvređenje goodwill-a		

7	014	Ostala nematerijalna ulaganja	8,591
		0140 Računarski programi	29,960
		0141 Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta	
		0142 Ulaganja u lizing	
		0145 Ostala nematerijalna ulaganja	
		0148 Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	-21,369
		0149 Obezbvredjenje ostalih nematerijalnih ulaganja	
8	015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0150 Ulaganja u razvoj u pripremi	
		0151 Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0155 Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	
		0159 Obezbvredjenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	
9	016	Avansi za nematerijalna ulaganja	
		0160 Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	
		0161 Avansi za druga nematerijalna ulaganja	

U Podgorici

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvještaja

Dana 13.03.2024.

Milica Popović

Odgovorno lice

[Signature]

Agencija za nadzor osiguranja Podgorica

Napomene uz finansijske iskaze

za godinu koja se završava 31.12.2023. godine

1. OSNOVNE INFORMACIJE O DRUŠTVU

Agencija za nadzor osiguranja, Podgorica osnovana je 2007. godine u skladu sa Zakonom o osiguranju ("Sl.list RCG", br. 078/06, 019/07), kao regulatorni organ u oblasti osiguranja imovine i lica.

Osnovna zadatak Agencije je zaštita interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, radi obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja. Poslovi iz djelatnosti Agencije se obavljaju u okviru organizacionih jedinica - sektora koji su formirani u zavisnosti od potrebe obavljanja poslova Agencije:

- sektor za neposredni nadzor tržišta osiguranja,
- sektor za posredni nadzor tržišta osiguranja,
- sektor za analize, finansije i saradnju,
- sektor za regulativu, licenciranje i pravne poslove i
- kabinet.

Prava Osnivača vrši Savjet Agencije u skladu sa Zakonom.

U okviru svojih nadležnosti Agencija obavlja sledeće poslove:

1. izdaje dozvole za obavljanje poslova osiguranja, reosiguranja i saosiguranja, posredovanja i zastupanja i drugih poslova neposredno povezanih sa poslovima osiguranja;
2. daje saglasnost na akte i radnje utvrđene zakonom;
3. vrši nadzor nad obavljanjem djelatnosti osiguranja, primjenom zakona i propisa kojima se uređuje oblast osiguranja, u skladu sa svojim nadležnostima;
4. odlučuje o prigovorima i žalbama osiguranika i drugih korisnika osiguranja;
5. saraduje sa drugim nadzornim organima u zemlji i inostranstvu;
6. daje inicijative za uređivanje pitanja iz oblasti osiguranja;
7. donosi bliža pravila, propise, smjernice, uputstva i druge opšte akte, kojima obezbjeđuje primjenu zakona;
8. pokreće postupak pred sudovima i drugim organima u cilju obezbjeđenja primjene zakona;
9. organizuje stručne skupove, obuke, seminare i druge vidove obuke i usavršavanja, za svoje zaposlene i sektor osiguranja, u skladu sa utvrđenim planom rada;
10. razvija i prati razvoj tržišta osiguranja,
11. sačinjava godišnji izvještaj o stanju na tržištu osiguranja i izvještaj o radu Agencije, godišnje finansijske iskaze, godišnji plan rada i finansijski plan;
12. obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom Agencije.

Agencija u okviru svoje nadležnosti donosi opšte i pojedinačne akte (odluke, rješenja, mišljenja, potvrde...) pod uslovima i na način propisan Zakonom i drugim propisima.

Sredstva za rad Agencije se obezbjeđuju iz:

- naknada utvrđenih Zakonom o osiguranju,
- sredstava koja izdvajaju osiguravajuća društva na osnovu Odluke o naknadama (0,99 % bruto fakturisane premije osiguranja) i
- drugih prihoda koje ostvaruje Agencija u skladu sa Zakonom.

Organi Agencije su Savjet Agencije i direktor. Savjet Agencije ima Predsjednika i dva člana, koje imenuje i razrešava Vlada Crne Gore. Predsjednik i članovi se imenuju na period od pet godina i mogu biti ponovo imenovani.

Sjedište Agencije je u Podgorici, ulica Moskovska 17/A M/C1.

Broj zaposlenih na 31.12.2023. je 28 (2022. godine 24).

2. OKVIR ZA FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE I KONCEPT NASTAVKA POSLOVANJA

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje Agencije i sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ovaj Zakon zahtijeva da finansijski izvještaji Agencije za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine budu sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i relevantnom podzakonskom regulativom.

Agencija primjenjuje sledeća podzakonska akta koja čine sastavni dio okvira za finansijsko izvještavanje:

- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020, 139/21 od 29.12.2021, 013/22 od 04.02.2022, 139/22 od 16.12.2022),
- Pravilnik o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruga i preduzetnike ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020) i
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica ("Službeni list Crne Gore", br. 126/22 od 18.11.2022).
-

Finansijski izvještaji su u svim svojim djelovima usklađeni sa svim relevantnim odredbama Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i relevantnim zahtjevima zakonske i podzakonske regulative.

Pri sastavljanju i prikazivanju finansijskih izvještaja korišćeni su Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja usklađeni

sa Obavještenjem Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore (broj 93-22 od 12.07.2022.godine).

2.2. Uporedni podaci

U finansijskim izvještajima za 2023. godinu prikazani su uporedni podaci za 2022. godinu.

2.3. Korišćenje procjena

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

2.4. Primjena pretpostavke stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni pod pretpostavkom stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da stanje u privredi i buduće mjere monetarne i ekonomske politike neće imati značajan negativan uticaj na budući finansijski položaj i rezultate poslovanja Agencije. Navedena pretpostavka bazirana je i na činjenici da je Agencija je u proteklim izvještajnim periodima ostvarivala pozitivne rezultate i imala solidnu likvidnost. U narednim izvještajnim periodima rukovodstvo Agencije ne očekuju značajnije promjene u poslovanju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primijenjene prilikom sastavljanja godišnjeg računa za 2023. godinu su sledeće:

3.1. Prihodi

Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti u skladu sa Odlukom o naknadama. Prihod se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije.

Ostvareni prihodi se najvećim dijelom odnose na naknadu od osiguravajućih društava u visini od 0,99 % bruto premije osiguranja.

Unaprijed naplaćeni prihodi se iskazuju kao odloženi prihodi i prenose u redovne prihode u trenutku izvršenja usluge.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Agencije. Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda).

Priznati rashodi direktno se povezuju sa priznatim prihodima u poslovnom rezultatu obračunskog perioda. Rashodi se priznaju u obračunskom periodu i onda kada je nastala obaveza a nema uslova da se priznaju kao bilansna pozicija imovine.

3.3. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode kamata. Prihodi i rashodi od kamata se iskazuju u momentu obračuna prema ugovorenim kamatnim stopama. Pod kamatom se, takođe, podrazumijeva i bilo koji oblik revalorizacije obaveza, ako je to ugovoreno ili propisano.

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost EUR, po kursu valuta važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u EUR i preračunom poslovnih promjena u toku godine, priznaju se u bilansu uspjeha kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

3.5. Doprinosi za socijalnu sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Agencija je u obavezi da uplati u ime zaposlenih, doprinose Fondu PIO, Zavodu za zapošljavanje i Fondu rada kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za

zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po zakonom propisanim stopama. Doprinosi na teret zaposlenog i doprinosi na teret poslodavca se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

3.6. Porezi i doprinosi

3.6.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa poreskim propisima Crne Gore. Stope poreza na dobit pravnih lica su progresivne. Stope poreza na iznos oporezive dobiti iznose:

- 1) do 100.000,00 eura 9%;
 - 2) od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura + 12% na iznos preko 100.000,01 eura;
 - 3) preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00 eura + 15% na iznos preko 1.500.000,01 eura.
- Agencija nije obveznik poreza na dobit.

3.6.2. Porezi i doprinosi i druge zakonske obaveze koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

Ovi porezi i doprinosi su iskazani u bilansu uspjeha u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja utvrđuje se u skladu sa ugovorom o korišćenju tih ulaganja.

U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 065/01 od 31.12.2001, 012/02 od 15.03.2002, 080/04 od 29.12.2004, "Službeni list Crne Gore", br. 040/08 od 27.06.2008, 086/09 od 25.12.2009, 040/11 od 08.08.2011, 014/12 od 07.03.2012, 061/13 od 30.12.2013, 055/16 od 17.08.2016, 146/21 od 31.12.2021) obračun amortizacije za poreske svrhe

se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija kupljenih softvera se za poreske svrhe obračunava primjenom degresivnog metoda, dok se za ostala nematerijalna ulaganja obračunava primjenom proporcionalnog metoda.

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine, postrojenja i oprema početno se priznaju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena nakon početnog priznavanja iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Potreba za revalorizacijom zavisi od kretanja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i vrši se u slučajevima kada njihova neto sadašnja vrijednost materijalno značajno odstupa od fer vrijednosti sredstva na dan bilansa stanja.

Naknadni troškovi, troškovi zamjene djelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti postrojenja i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme i postrojenja, smatraju se rashodom perioda u kome su nastali. Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje nekretnina, postrojenja i opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknađuje na teret ostalih rashoda.

3.9. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnim metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava. Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu, odnosno obračunom na vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostale nekretnine i opremu.

Za novonabavljene nekretnine, postrojenja i opremu su u primjeni stope amortizacije kako slijedi:

<i>Grupa osnovnih sredstava</i>	<i>Stopa amortizacije (%)</i>
Poslovni kancelarijski prostor	1,25
Vozila	15
Kancelarijska oprema	15
Telefonska i druga oprema	25
Elektronska oprema	30

U skladu sa članom 13. stav 6. Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 065/01 od 31.12.2001, 012/02 od 15.03.2002, 080/04 od 29.12.2004, "Službeni list Crne Gore", br. 040/08 od 27.06.2008, 086/09 od 25.12.2009, 040/11 od 08.08.2011, 014/12 od 07.03.2012, 061/13 od 30.12.2013, 055/16 od 17.08.2016, 146/21 od 31.12.2021, 152/22 od 30.12.2022, 028/23 od 10.03.2023, 125/23 od 31.12.2023)) obračun amortizacije za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

3.10. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Agencija na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknativa vrijednost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja.

Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknativne vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća.

Obezvrjeđenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjenje vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknativnog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjenja vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama.

Poništenje obezvrjeđenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacione rezerve.

3.11. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednuju se po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednuju se po amortizacionom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

3.12. Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovnih odnosa se inicijalno priznaju po fer vrijednosti.

Rezervisanje za umanjenje vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Agencija neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja iz poslovnih odnosa umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru ostalih rashoda. Naknadna naplata potraživanja koje je ranije bilo ispravljeno ili otpisano priznaje se u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda.

3.13. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite po viđenju kod poslovnih banaka i druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeca do tri mjeseca.

3.14. Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se prikazuju po fakturnoj vrijednosti.

3.15. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju kada Agencija ima zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva sredstava kako bi se izmirila obaveza i kada se iznos ovih obaveza može pouzdano procijeniti.

Agencija procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća da će sudski spor biti izgubljen, Agencija vrši

rezervisanje kojim se u cjelosti obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva se ne priznaju u finansijskim izvještajima.

3.16. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Agencije je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Agencije vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Agencije, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

4. POJEDINAČNA OBJELODANJIVANJA

4.1. Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

Ove prihode čine:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
	EUR	EUR
Prihodi od naknada za nadzor osigurav. društava	1.069.715	977.066
Prihodi od izdavanja licenci	30.850	14.700
Prihodi od ostalih naknada	4.400	9.950
Prihodi od naknada po osnovu obuka za aktuare	11.700	-
Prihod od izricanja mjera nadzora	4.600	-
	<u>1.121.265</u>	<u>1.001.716</u>

4.2. Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala

Pregled ovih troškova dat je u sledećoj tabeli:

	2023.	2022.
	EUR	EUR
Troškovi goriva i energije	(6.860)	(5.641)
Troškovi kancelarijskog materijala	(5.159)	(3.753)
Trošak vode	(208)	(238)
Troškovi Službenog lista i stručne literature	(6,525)	(5,696)
Troškovi ostalog materijala	(3.505)	(2.907)
	<u>(22.257)</u>	<u>(18.235)</u>

4.3. Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

Ostali troškovi poslovanja se sastoje iz:

	2023.	2022.
	EUR	EUR
Troškova rezervisanja	(55.694)	(55.452)
Troškova PTT usluga	(11.392)	(9.261)
Troškova održavanja osnovnih sredstava	(36.899)	(16.523)
Troškova zakupa	(8.135)	(7.902)
Troškova reklame i propagande	(1.596)	(2.465)
Troškova reprezentacije	(19.835)	(11.270)
Troškova osiguranja	(8.899)	(2.520)
Troškova platnog prometa	(2.504)	(2.285)
Troškova članarina	(37.472)	(36.451)
Troškova ostalih poreza i doprinosa	(12.211)	(9.757)
Troškova edukacije	(12.450)	(9.404)
Ostalih troškova poslovanja	(25.091)	(17.735)
	<u>(232.179)</u>	<u>(181.025)</u>

Troškove rezervisanja čine rezervisanja za Fond za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih u iznosu od 50.104 EUR-a i rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine prilikom odlaska u penziju - 5.590 EUR-a. Odluku o formiranju Fonda za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih, u koji se izdvaja 5 % ukupno ostvarenih prihoda Agencije prema revidiranom finansijskom izvještaju Agencije iz predhodne godine, donio je Savjet Agencije 29.09.2014. godine.

Na dan 31.12.2022. godine obaveze za rezervisanja za pomoć pri rješavanju stambenih pitanja zaposlenih iznose 149.768 EUR-a, a za jubilarne nagrade i otpremnine 28.013 EUR-a.

4.4. Amortizacija

Troškove amortizacije čini amortizacija nematerijalnih ulaganja u iznosu od 3.160 EUR-a i nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od 38.239 EUR-a. Amortizacija je obračunata u skladu sa napomenom 3.9.

4.5. Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi

Pregled zarada je sledeći:

	2023.	2022.
	EUR	EUR
Troškovi neto zarada i naknada zarada	(398.490)	(359.017)
Troškovi neto naknada Savjeta Agencije	(15.252)	(12.953)
Troškovi neto naknada dopunski rad i ug.o djelu	(16.600)	(9.030)
Troškovi dnevnica	(12.584)	(9.683)
Troškovi smještaja i prevoza na službenom putu	(56.832)	(32.613)
Ostali lični rashodi	(71.691)	(50.368)
	<u>(571.449)</u>	<u>(473.664)</u>

4.6. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina je prikazana kako slijedi:

	Licence za programe	<i>Ukupno</i>
	EUR	EUR
Nabavna vrijednost		
Stanje 01.01.2023. godine	29.056	29.056
Povećanje - nabavke	904	904
Stanje 31.12.2023. godine	<u>29.960</u>	<u>29.960</u>
Ispravka vrijednosti		
Stanje 01.01.2023. godine	18.209	18.209
Obračunata amortizacija	3.160	3.160
Stanje 31.12.2023. godine	<u>21.369</u>	<u>21.369</u>
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	<u>8.591</u>	<u>8.591</u>
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	<u>10.846</u>	<u>10.846</u>

4.7. Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva

Nekretnine, postrojenja i oprema su prikazana kako slijedi:

	Građevin. objekti	Vozila	Ostala oprema	Ostala sredstva	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Nabavna vrijednost					
Stanje 01.01.2023. godine	1.013.492	11.224	101.592	1.121	1.127.429
Povećanje - nabavke	-	-	13.325	-	13.325
Rashod	-	-	(96)	-	(96)
Stanje 31.12.2023. godine	1.013.492	11.224	114.821	1.121	1.140.658
Ispravka vrijednosti					
Stanje 01.01.2023. godine	25.337	5.392	42.617	-	73.346
Obračunata amortizacija	12.669	2.696	22.875	-	38.240
Rashod	-	-	(96)	-	(96)
Stanje 31.12.2023. godine	38.006	8.088	65.396	-	111.490
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	975.486	3.136	49.425	1.121	1.029.168
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	988.156	5.832	58.974	1.121	1.054.083

4.8. Ostala nepomenuta potraživanja

Ova potraživanja iznose 12.919 EUR-a (2021. godine 10.353 EUR-a) i čine ih: potraživanja za refundacije bolovanja u iznosu od 12.244 EUR-a, potraživanja za preplaćene poreze i doprinose - 353 EUR-a i potraživanje od zaposlenih - 322 EUR-a.

4.9. Gotovina na računima i u blagajni

Gotovinu sačinjavaju:

	2023. EUR	2022. EUR
Žiro račun	1.420.877	1.283.398
Devizni račun	8.538	7.035
Blagajna	114	797
	1.429.529	1.291.230

4.10. Aktivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja iznose 13.107 EUR-a i čine ih razgraničeni troškovi licenci u iznosu od 6.267 EUR-a, razgraničeni troškovi domena 2.528 EUR-a, razgraničeni troškovi osiguranja 3.955 EUR-a i razgraničeni troškovi kataloga propisa 357 EUR-a.

4.11. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata

Ove rezerve na dan 31.12.2023. iznose 346.738 EUR-a i čine ih revalorizacione rezerve po osnovu procjene građevinskih objekata u iznosu od 303.798 EUR-a, vozila 11.224 EUR-a, kancelarijske opreme 22.233 EUR-a i kancelarijskog namještaja 9.483 EUR-a. Revalorizacione rezerve su smanjene, a neraspoređena dobit povećana za 96 EUR-a po osnovu rashoda opreme.

4.12. Neraspoređena dobit

Poslovnu 2023. godinu Agencija je završila sa dobitkom u iznosu od 63.894 EUR-a (2022. godine 128.375 EUR-a). Revalorizacione rezerve su smanjene, a neraspoređena dobit povećana za 96 EUR-a po osnovu rashoda opreme. Ukupna neraspoređena dobit iznosi 1.953.271 EUR-o.

5. OSTALA OBJELODANJIVANJA

5.1. Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2023. godine iznose 15.866 EUR-a (2022. godine 9.487 EUR-a) i čine ih obaveze prema: Upravi za nekretnine, Podgorica u iznosu od 6.250 EUR-a, "Crnogorskom telekomu", Podgorica 954 EUR-a, "4SEC-u", Podgorica 1.997 EUR-a, "Promotivu", Podgorica 1.024 EUR-a, "Cijevni komerc", Podgorica 1.067 EUR-a i ostalim dobavljačima u iznosu od 4.574 EUR-a.

5.2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija

Ove obaveze na dan 31.12.2023. godine iznose 7 EUR-a (2022. godine 2.021 EUR-o) i čini ih minusni saldo na biznis kartici.

5.3. Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Protiv Agencije se ne vode sudski sporovi.

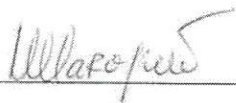
Agencija nema preuzetih, niti identifikovanih potencijalnih obaveza.

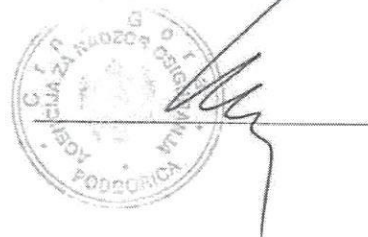
Podgorica, 13.03.2024. godine

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA PODGORICA

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Odgovorno lice

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
O AKTIVNOSTIMA NA SPROVOĐENJU I UNAPREĐENJU UPRAVLJANJA I KONTROLA za 2023. godinu

NAZIV SUBJEKTA:	
Ime i prezime rukovodioca subjekta:	mr Branko Barjaktarović
Ime i prezime lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Milica Marojević
Naziv radnog mjesta lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Glavni računovođa/glavni analitičar
Datum imenovanja lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Rješenje broj 01-1039/9-17 od 23.10.2017. godine
Kontakt telefon i e-mail lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola:	020/513-502 milica.marojevic@ano.co.me
Iznos budžeta za godinu izvještavanja	1.139.101 (milionstotridesetdevethiljada i stojedan euro)
Broj programa	Nije primjenjivo
Broj zaposlenih na dan 31. decembar	28
Broj zaposlenih predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji	35
Broj organizacionih jedinica	5
Broj lica iz kategorije visoko rukovodnog kadra	6

UPITNIK O SAMOPROCJENI UPRAVLJANJA I KONTROLA

UPITNIK	DA / NE	Ako je odgovor DA objasnite na koji način je to postignuto Ako je odgovor NE navedite razlog	Navedite naziv i broj akta
KONTROLNO OKRUŽENJE			
Da li subjekat ima usvojen poseban kodeks ponašanja koji je prilagođen prirodi i specifičnostima poslovanja subjekta?	DA	Etički kodeks zaposlenih u Agenciji za nadzor osiguranja. O primjeni etičkog kodeksa se stara Etički odbor.	Etički kodeks zaposlenih u Agenciji za nadzor osiguranja 01-743/10-20 od 29.09.2020.
Da li se poštuje procedura upoznavanja novih službenika sa odredbama etičkog kodeksa?	DA	Na način što se svi zaposleni odmah po zaposlenju upute na postojanje i primjenu etičkog kodeksa i potpisuju izjavu o poštovanju Etičkog kodeksa	
Da li postoje jasna pravila kojima se regulišu situacije potencijalnih sukoba interesa i način postupanja?	DA	Sukob interesa je regulisan Zakonom o osiguranju, Poslovníkom o radu Savjeta Agencije za nadzor osiguranja, Zakonom o sprječavanju korupcije, Zakonom o javnim nabavkama, Etičkim kodeksom zaposlenih u Agenciji za nadzor osiguranja i drugim zakonima koje Agencija primjenjuje u svom poslovanju	
Da li su zaposleni upoznati kome mogu da prijave sumnje na nepravilnosti u radu i prevare?	DA	Ime prezime, zvanje i kontakt podaci službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare su objavljeni na oglasnoj tabli i web stranici Agencije.	Odluka Direktora Agencije o imenovanju službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare, odnosno nepravilnosti; br. 01-754/1-21, od 30.07.2021..
Da li se sprovode mjere u slučaju nepoštovanja kodeksa ponašanja? Navedite broj sprovedenih mjera	NE	Nije bilo slučajeva nepoštovanja kodeksa u izvještajnom periodu	
Da li su vođeni disciplinski postupci u godini izvještavanja? Navedite broj pokrenutih	NE	Nije bilo pokrenutih disciplinskih postupaka u izvještajnom periodu	
Da li zaposleni prisustvuju obukama iz oblasti integriteta i etičkog ponašanja? Navedite broj zaposlenih koji su prisustvovali obukama u godini izvještavanja.	NE	Iako zaposleni nijesu prisustvovali obukama na temu antikoruptione/integriteta u prethodnoj godini, Agencija periodično upućuje zaposlene da prisustvuju istim, sa ciljem unaprjeđenja znanja i iskustva u ovoj oblasti.	
Da li imate utvrđene strateške ciljeve subjekta?	DA	Zakon o osiguranju Statut Agencije za nadzor osiguranja	Zakon o osiguranju ("Sl. list Republike Crne Gore", br. 078/06, 019/07, Sl. list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16 i 146/21.

Da li su zaposleni upoznati sa strateškim ciljevima subjekta? Na koji način?	DA	Zakon o osiguranju Statut Agencije za nadzor osiguranja	Zakon o osiguranju("Sl.list Republike Crne Gore", br. 078/06, 019/07, Sl.list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11,045/12, 006/13, 055/16 i 146/21.
Da li je jasno definisano ko je u subjektu odgovoran za realizaciju strateških ciljeva?	DA	U skladu sa Statutom Agencije za nadzor osiguranja i Pravilnikom o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta rukovodni kadar je odgovoran za realizaciju strateških ciljeva	Statut Agencije za nadzor osiguranja ("Službeni list broj 035/23 od 27.03.2023.), Pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta broj 01-830/15-23 od 30.10.2023.
Da li ste definisali operativne ciljeve na nivou organizacionih jedinica?	DA	Operativni ciljevi za organizacione jedinice su definisani okviru godišnjeg Operativnog plana rada Agencije, na kvartalnom nivou	Operativni plan rada Agencije za 2023.,godinu, br. 01-772/15-22, od 26.12.2022.
Da li operativni ciljevi proizilaze iz strateških?	DA	Stateški ciljevi postavljeni su Zakonom o osiguranju i Statutom Agencije za nadzor osiguranja i realizuju se kroz, Godišnji plana rada Agencije za nadzor osiguranja i Godišnji operativni plan rada Agencije za nadzor osiguranja	Zakon o osiguranju("Sl.list Republike Crne Gore", br. 078/06, 019/07, Sl.list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11,045/12, 006/13, 055/16 i 146/21.
Da li definišete pokazatelje uspješnosti pomoću kojih pratite realizaciju utvrđenih ciljeva?	DA	Kvartalni izvještaj o realizaciji operativnog plana	
Koliko često izvještavate rukovodioca subjekta o realizaciji ciljeva: a) mjesečno b) kvartalno c) polugodišnje d) godišnje e) ne izvještava se	DA	Rukovodilac subjekta izvještava se nedeljno i mjesečno, dok se organ upravljanja izvještava kvartalno	
Da li je u izvještajima navedena veza između ostvarenih ciljeva i utrošenih sredstava?	NE	Kvartalno i godišnje rade se zasebni izvještaji o realizaciji ciljeva i utrošenih sredstava	
Da li imate interni akt kojim su u Vašem subjektu jasno utvrđene odgovornosti i ovlašćenja svakog rukovodioca za realizaciju definisanih ciljeva i upravljanje resursima (finansije, kadrovij)?	DA	Odgovornosti i ovlašćenja utvrđeni su Statutom Agencije za nadzor osiguranja, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za nadzor osiguranja i Odlukom o nivoima ovlašćenja za preuzimanje finansijskih obaveza Agencije za nadzor osiguranja	Statut Agencije za nadzor osiguranja,Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za nadzor osiguranja, bro j01-830/15-23 od 30.10.2023.
Da li imate interni akt kojim je detaljno uređena međusobna saradnja sa subjektima nad kojima vršite nadzor? Navedite broj subjekata nad kojima vršite nadzor.	NE	Shodno Zakonu o državnoj upravi, Agencija je nosilac javnih ovlašćenja i ovakva vrsta nadzora nije primjenjiva na Agenciju za nadzor osiguranja	

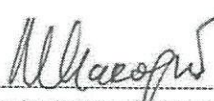
Da li nadzor obuhvata: a) praćenje interne kontrole b) fokus na visoko rizične oblasti c) praćenje realizacije ciljeva u odnosu na utvrđene indikatore	NE	Nije primjenljivo	
Da li se prati i analizira fluktuacija zaposlenih u subjektu?	DA	U izvještajnom periodu petoro zaposlenih je zasnovalo radni odnos u Agenciji.	
Da li je utvrđen godišnji plan usavršavanja svih zaposlenih?	NE	Zaposleni se kontinuirano usavršavaju u oblastima koje su relevantne za djelokrug poslova koje obavljaju . Dinamika pohađanja obuka se prilagođava radnim obavezama, temama obuka i resursima Agencije.	
Da li vodite evidenciju o zaposlenima koji se stručno usavršavaju? Navedite teme za koje su zaposleni najviše zainteresovani	DA	Rukovodioci vode evidenciju obuka kojima prisustvuju zaposleni. Zaposleni su zainteresovani za teme koje se tiču aktuarskih poslova, upravljanja rizicima u oblasti osiguranja, finansija, supervizorske prakse, analiza tržišta osiguranja zasnovana na rizicima, novosti i primjena propisa u oblasti javnih nabavki, interne revizije, zaštite podataka, izmjena propisa i primjena propisa vezanih za radne odnose.	
Da li ste usvojili plan za unapređenje upravljanja i kontrola za izvještajni period?	NE		
UPRAVLJANJE RIZICIMA			
Da li ste imenovali lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa registra rizika?	DA	Odlukom Savjeta Agencije uspostavljen je Registar rizika za 2023. godinu i imenovano je lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima za 2023. godinu	Odluka broj 01-531/4-23 od 10. 07. 2023. godine
Da li su prepoznati i procijenjeni rizici za: a) strateške ciljeve b) operative ciljeve c) realizaciju poslovnih procesa	DA	Registar rizika	Odluka broj 01-531/4-23 od 10. 07. 2023. godine.

Da li je rukovodstvo utvrdilo nivo do kog su prihvatljiva odstupanja u postizanju ciljeva?	NE		
Da li imate Registar rizika? Navedite datum usvajanja	DA	Registar rizika	Odluka broj 01-531/4-23 od 10. 07. 2023. godine.
Navedite tri ključna rizika za strateške ciljeve u Vašem subjektu.		1.Neodgovarajući predlog mjera nadzora izrečenih subjektu nadzora 2.Nepoštovanje rokova neadekvatno godišnje izvještavanje o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori Skupštini (nepotpuni, netačni i neispravni podaci) 3. Pogrešna primjena propisa pri izradi nacрта odluka / davanju mišljenja na akte koji se šalju Savjetu Agencije na razmatranje na sjednicama	Odluka broj 01-531/4-23 od 10. 07. 2023. godine.
Da li su rukovodioci organizacionih jedinica uključeni u proces identifikacije rizika?	DA	Učestvuju u ažuriranju Registra rizika na godišnjem nivou	Odluka broj 01-531/4-23 od 10. 07. 2023. godine.
Da li postoji adekvatno praćenje rezultata preduzetih radnji za ublažavanje rizika?	DA	Postoje nivoi kontrole preduzetih radnji – praćenje rokova za kontrolu, praćenje rokova za izvještavanje, praćenje reagovanja subjekata nadzora ili sudski postupci pokrenuti protiv pojedinačnih akata ANO	
Da li se Registar rizika ažurira? Navedite datum poslednjeg ažuriranja	DA	Jednom godišnje	10. 07. 2023. godine
Da li rukovodioci koriste registar rizika u svakodnevnom upravljanju?	DA		
Da li ste izvršili procjenu radnih mjesta koja mogu biti podložna prevarama?	NE		
Da li zaposleni znaju na koji način da prijave sumnje na nepravilnosti, odnosno prevare?	DA	ime prezime, zvanje i kontakt podaci službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare su objavljeni na oglasnoj tabli i web stranici Agencije.	Odluka Direktora Agencije o imenovanju službenika za prijem i postupanje po obavještenjima o sumnjama na prevare, odnosno nepravilnosti; br. 01-754/1-21.od 30.07.2021.
Da li pripremate izvještaje o identifikovanim rizicima, kao i preduzetim mjerama za njihovo smanjenje?	DA	Plan integriteta Agencije za nadzor osiguranja I Godišnji izvještaj o sprovođenju plana integriteta	Odluka Savjeta Agencije o usvajanju plana integriteta Agencije za nadzor osiguranja 01-561/4-22 od 27.09.2022. i Odluka Savjeta Agencije o usvajanju izvještaja o sprovođenju plana integriteta 01-276/10-24, od 28.03.2024.
Da li imate plan kojim se obezbjeđuje kontinuitet rada u slučaju značajnih promjena (odsustvo zaposlenih, promjena zakonskih rješenja,...)?	NE		
Da li zaposleni prisustvuju obukama u oblasti upravljanja rizicima? Navedite broj zaposlenih koji su prisustvovali obukama.	DA	5 zaposlenih	

KONTROLNE AKTIVNOSTI			
Da li imate usvojenu Knjigu procedura sa operativnim pisanim uputstvima za rad?	DA	Knjiga procedura	Knjiga procedura, broj 01-1291/6-17 od 28.12.2017. godine
Koliko imate usvojenih internih pravila i procedura?		Ukupan broj procedura je 57	
Da li procedure sadrže: a) detaljna uputstva za rad, b) tok dokumentacije, c) odgovornosti i ovlaštenja lica, uključenih u poslovni proces, d) korake u donošenju odluka, e) rokove i	DA	Knjiga procedura	Knjiga procedura, broj 01-1291/6-17 od 28.12.2017. godine
Da li su svi rukovodioci i zaposleni upoznati sa usvojenim procedurama?	DA	Učestvuju u kreiranju procedura	
Da li sprovodite naknadne kontrole namjenske potrošnje budžetskih sredstava (npr. kontrole na licu mjesta za ispladene subvencije, donacije, pomoći, transferi budžetskih sredstava i sl.)?		Nije primjenjivo	
Da li odobravanje, ovjeravanje dokumentacije, ovlašćivanje, odnosno davanje saglasnosti za isplatu sredstava i evidentiranje poslovnog događaja obavljaju različita lica?	DA	Interna procedura procesa evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura	Interna procedura procesa evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura, broj 01-473/9-16 od 28. 04. 2016. godine
Da li se sve promjene imovine tokom godine evidentiraju blagovremeno?	DA	Interno pravilo o evidenciji imovine Agencije za nadzor osiguranja	Interno pravilo o evidenciji imovine Agencije za nadzor osiguranja, broj 01-809/11-16 od 20. 06. 2016. godine
Da li postoje adekvatne bezbjednosne procedure kako bi se sredstva i podaci čuvali od neovlašćenog pristupa i fizičke štete	DA	Sprovode se adekvatne bezbjednosne procedure u vidu kontrole pristupa i fizičkog očuvanja bitnih uređaja.	Usvojen je niz internih akata kojima je uspostavljen okvir za zaštitu i bezbjednost podataka u Agenciji za nadzor osiguranja: 1. Politika informacione bezbjednosti, 2. Pravilo o kontroli pristupa informacijama i računarskim resursima (pravilo informacione bezbjednosti), 3. Procedura za upravljanje incidentima, 4. Procedura za uvođenje, razvoj i održavanje informacionih sistema ANO
Da li ste osigurali rezervnu kopiju podataka u slučaju gubitka?	DA	U 2023. godini Agencija je nastavila aktivnosti na opremanju DR lokacije (Disaster recovery data center za državne organe kojim upravlja Ministarstvo javne uprave). Realizovane su sve planirane aktivnosti na povezivanju primarne i DR lokacije.	
Da li ažurirate procedure? Navedite datum poslednje izmjene	DA	10.07.2023.	

Koja će nova operativna pisana uputstva za rad biti pripremljena i usvojena u sledećoj godini?		Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa (DR plan) koji će biti pripremljen i donesen nakon uspostavljanja pune funkcionalnosti DR centra u Bijelom Polju.	
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE			
Da li je obezbijeden efikasan i efektivan sistem interne pisane, elektronske i verbalne komunikacije, koji zaposlenima omogućava da dobiju informacije neophodne za obavljanje poslova?	DA	Usmena i pisana komunikacija na relaciji zaposleni- rukovodioci Planiranje na nedjeljnom, mjesečnom, godišnjem nivou i putem kolegijuma	
Da li imate proceduru kojom ste definisali način prenošenja informacija u subjektu?	DA	Međusektorska procedura u postupanju po predmetima	Knjiga procedura, broj 01-1291/6-17 od 28.12.2017. godine.
Da li imate uspostavljene linije izvještavanja i način izvještavanja o realizaciji ciljeva?	DA	Na sedmičnom i mjesečnom nivou i kvartalno izvještavanje Savjeta ANO o realizaciji operativnog plana, Godišnji izvještaj o radu	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica, nakon usvajanja budžeta, dobijaju informacije o dodjeljenim budžetskim sredstvima za njihovu organizacionu jedinicu?	NE	Sredstva se ne raspoređuju po organizacionim jedinicama	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica prije stvaranja obaveze provjeravaju raspoloživa sredstva za tu namjenu?	DA		
Da li vodite centralizovanu evidenciju svih potpisanih ugovora i ugovornih obaveza i da li je ona podržana informacionim sistemom?	NE	Evidencija potpisanih ugovora se vodi , ali ne na način da je centralizovana i i podržana posebnim informacionim sistemom	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica imaju informacije o neizmirenim obavezama i izvršenju budžeta?	DA	Rukovodilac sektora koji zadužen za finansije, direktor i Savjet Agencije imaju informacije o neizmirenim obavezama i izvršavanju budžeta	

Omogućava li računovodstveni sistem praćenje troškova po: a) programima b) projektima c) organizacionim jedinicama	NE	Nije primjenjivo	
Da li se i koliko često sačinjavaju izvještaji za rukovodstvo o: a) izvršenju budžeta b) raspoloživim sredstvima c) obavezama d) potraživanjima?	DA	Na kvartalnom nivou se radi izvještaj o prihodima i rashodima Agencije po svim pojedinačnim stavkama i u poređenju sa usvojenim finansijskim planom.	
Da li su ključni poslovni procesi (finansije, nabavke, ugovaranje, upravljanje imovinom, praćenje kapitalnih projekata, materijalne evidencije, kadrovi i sl.) u dovoljnoj mjeri podržani IT sistemima?	DA		
Da li su softveri za ključne poslovne procese međusobno povezani (npr. nabavka-ugovori-finansije)?	NE		
Da li je osigurana transparentnost podataka (ključni dokumenti objavljeni su na web stranici)?	DA		www.ano.co.me
PRAĆENJE I PROCJENA			
Da li lice zaduženo za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola izvještava rukovodioca subjekta o stanju i razvoju ovog sistema: a) mjesečno b) kvartalno c) polugodišnje d) godišnje?	DA	Shodno potrebama Agencije za nadzor osiguranja	Plan za unapređenje finansijskog upravljanja i kontrola broj 01-253/2-16 od 07.03.2016. godine
Da li se na sastancima/ kolegijumima daju predlozi za unapređenje upravljanja i kontrola?	DA	Predlozima i učešćem u izmjeni procedura	
Da li sprovodite samoprocjenu upravljanja i unutrašnjih kontrola?	DA	Vrši se kontinuirana procjena efikasnosti upravljanja i uspostavljenih internih procedura i pravila, kao i optimalnosti ugrađenih internih kontrola u okviru istih. Poslovi unutrašnje revizije su Sporazumom povjereni Skupštini Crne Gore.	Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije, broj 01-674/3-16 od 03.06.2016. godine
Da li je zaposlenima omogućeno da daju sugestije i preporuke za poboljšanje sistema unutrašnjih kontrola?	DA		
Da li se preporuke revizije (unutrašnje, DRI, eksterne) sprovode? Navedite broj prihvađenih preporuka i prosječno vrijeme njihove implementacije.	DA	U 2023. godni nismo imali preporuka.	
Da li imate uspostavljen sistem izvještavanja za praćenje funkcionisanja sistema upravljanja i kontrola kod subjekata nad kojima vršite nadzor?	DA	Regulisano Zakonom o osiguranju	Zakon o osiguranju ("Sl.list Republike Crne Gore", br. 078/06, 019/07, Sl.list Crne Gore", br. 053/09, 073/10, 040/11, 045/12, 006/13, 055/16 i 146/21.

Potpis lica koje je sačinilo izvještaj

Potpis rukovodioca subjekta

25. 01. 2024.

02-27/1-24

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMJENI BROJ	26. 01.	2024. GOD.
18 KLASIFIKACIONI BROJ	00-54/24-4	
VEZA	OBRAZAC I	
EPA		
SKRACENI NAPIS	IZVRŠENI	PRILOG

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU UNUTRAŠNJE REVIZIJE IZVRŠENI
GODIŠNJEG PLANA UNUTRAŠNJE REVIZIJE ZA 2023. GODINU**

1. PODACI O SUBJEKTU JAVNOG SEKTORA	
1.1. Naziv	Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore
1.2. Ime i prezime rukovodioca	Branko Barjaktarović
1.3. Adresa	Ulica moskovska 17A, Podgorica
1.4. Kontakt telefon	+382 20 513-502
1.5. E-mail adresa:	agencija@ano.co.me
1.6. Broj zaposlenih u subjektu	/
2. PODACI O JEDINICI ZA UNUTRAŠNJU REVIZIJU I PROFESIONALNOM USAVRŠAVANJU UNUTRAŠNJIH REVIZORA	
2.1. Unutrašnja revizija uspostavljena je:	
a) ☐ organizovanjem organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta, ili	
b) ☒ obavljanjem unutrašnje revizije od strane jedinice za unutrašnju reviziju drugog subjekta.	
Agencija za nadzor osiguranja je dana 03.06.2016. godine sklopila Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije Skupštini Crne Gore, Odjeljenju za unutrašnju reviziju, u cilju uspostavljanja funkcije unutrašnje revizije u ovom organu, saglasno Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru. Odjeljenje za unutrašnju reviziju Skupštine Crne Gore se obavezalo da pored organizovanja, koordinacije i sprovođenja unutrašnje revizije, sačinjava izvještaj o rezultatima revizije i dostavlja ga Agenciji za nadzor osiguranja sa nalazima i preporukama za unapređenje poslovanja, kao i da priprema godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i procjenu adekvatnosti i efektivnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrole i isti dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja.	
Proces unutrašnje revizije je započeo shodno Godišnjem planu rada Odjeljenja za unutrašnju reviziju Skupštine Crne Gore.	
(Ukoliko je odgovor pod b) preći na pitanje 3.1.)	
2.2. Naziv jedinice za unutrašnju reviziju Odjeljenje za unutrašnju reviziju Skupštine Crne Gore	
2.3. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju je određen	Da ☐ Ne ☐
2.4. Kadrovski kapacitet jedinice za unutrašnju reviziju na kraju izvještajnog perioda /	
2.5. Profesionalno usavršavanje raspoređenih unutrašnjih revizora uključujući rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju /	

3. PRIMJENA STANDARDA I METODOLOGIJE RADA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
3.1. Rukovodilac subjekta i rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju potpisali su Povelju unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.2. Unutrašnji revizori postupaju po Metodologiji rada unutrašnje revizije u javnom sektoru	Da ☒ Ne ☐
3.3. Unutrašnji revizori, osim Metodologije rada unutrašnje revizije koriste i sopstveno dodatno metodološko upustvo za obavljanje unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.4. Unutrašnji revizori se pridržavaju načela i pravila Etičkog Kodeksa unutrašnjih revizora	Da ☒ Ne ☐
3.5. Jedinica za unutrašnju reviziju je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta	Da ☒ Ne ☐
3.6. Unutrašnji revizori obavljaju isključivo poslove unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.7. Unutrašnji revizori imaju neograničeno pravo pristupa:	
a) cjelokupnoj dokumentaciji	Da ☒ Ne ☐
b) podacima i informacijama	Da ☒ Ne ☐
c) rukovodiocu subjekta	Da ☒ Ne ☐
d) rukovodiocima i zaposlenima	Da ☒ Ne ☐
e) sredstvima subjekta od značaja za sprovođenje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.8. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju prisustvuje kolegijumima/sastancima višeg menadžmenta kada se rješavaju pitanja bitna za rad unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.9. Konačni revizorski izvještaji dostavljaju se rukovodiocu subjekta sa predlogom plana aktivnosti za sprovođenje preporuka	Da ☒ Ne ☐
3.10. Utvrđen je strateški plan unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
3.11. Navesti period za koji je strateški plan utvrđen	2021-2023. God.
3.12. Izrađen je godišnji plan unutrašnje revizije na osnovu procjene rizika	Da ☒ Ne ☐
3.13. Godišnji plan unutrašnje revizije izrađen je na osnovu strateškog plana unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
4. IZVRŠENJE GODIŠNJEG PLANA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
4.1. Planirane i obavljene revizije u izvještajnom periodu: U izvještajnom periodu u Agenciji za nadzor osiguranja bila je planirana 1 (jedna) revizija.	
4.2. Razlozi neizvršavanja planiranog broja revizija: Revizija u Agenciji za nadzor osiguranja Crne Gore nije izvršena zbog nedostatka kadrovskih kapaciteta. Naime, poslove unutrašnje revizije u odjeljenju je tokom 2023. godine obavljao jedan revizor. Revizija u Agenciji za nadzor osiguranja će biti obavljena tokom 2024. godine.	
4.3. Da li je bilo ograničenja u obuhvatu i resursima u postupku vršenja revizije	Da ☐ Ne ☒
5. SPROVOĐENJE PREPORUKA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	

5.1. Za preporuke u revizorskim izvještajima jedinica za unutrašnju reviziju ima uspostavljenu bazu podataka za praćenje implementacije preporuka	Da ☒ Ne ☐
5.2 Tabela: Sprovođenje preporuka /	
5.3. Razlozi nesprovođenja preporuka: /	
6. OBEZBJEĐENJE I UNAPRIJEĐENJE KVALITETA RADA UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
6.1. Da li je rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju utvrdio Program obezbjeđenja i unaprijeđenja kvaliteta unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
6.2. Da li je rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju obezbijedio stalni nadzor učinka aktivnosti unutrašnje revizije	Da ☒ Ne ☐
6.3. Da li se po završetku pojedinačnog angažmana unutrašnje revizije šalje anketa zadovoljstva subjektu revizije	Da ☒ Ne ☐
6.4. Da li je izvršeno periodično samooocjenjivanje u jedinici za unutrašnju reviziju u poslednje dvije godine	Da ☒ Ne ☐
6.5. Da li se dokumentuje i čuva evidencija o sprovedenom ocjenjivanju	Da ☒ Ne ☐
6.6. Da li je jedinica za unutrašnju reviziju bila predmet eksternog ocjenjivanja u poslednjih pet godina	Da ☐ Ne ☒
6.7 Da li je vršeno sagledavanje kvaliteta jedinice za unutrašnju reviziju od strane Direktorata za centralnu harmonizaciju u posljednjih pet godina	Da ☐ Ne ☒
7. PREGLED OBAVLJENIH REVIZIJA	
Naziv obavljenih revizija u izvještajnom periodu sa značajnijim zaključcima i preporukama za svaku reviziju: /	
8. UTVRĐENI SLUČAJEVI INDIKATORA PREVARE TOKOM OBAVLJANJA REVIZIJE	
/	
9. PREDLOZI ZA RAZVOJ UNUTRAŠNJE REVIZIJE	
/	

Vasović Vaso
Potpis rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju

[Signature]
Potpis rukovodioca subjekta